Poštarina plaćena u gotovom

LOVAČKO RIBARSKI VJESNIK

GOD. 1941 -50- BROJ 8

20571

HRVATSKO DRUŠTVO ZA GAJENJE LOVA I RIBARSTVA

Društvene prostorije su u Zagrebu, Gajeva ul. 6. II. kat. Telefon 62-14. Uredovanje dnevno od 16—19 sati osim subote, nedjelje i blagdana. Upisnina Din 15.—, a godišnja članarina sa doprinosom Fondu Zelenog Križa Din. 122.—. Čuvari lova plaćaju upisninu Din. 10.—, a godišnju članarinu Din. 40.—. Članovi dobivaju Lovačko ribarski Vjesnik besplatno.

Pretplata na Lovačko ribarski Vjesnik je Din. 100.— godišnje. Članarina i pretplata se može uplatiti u društvenim prostorijama ili na ček-račun br. 35.445, a također u trgovinama oružjem: Borovnik i Vrbanić, Zagreb, Jurišićeva ulica 9 i R. Vidović (Vorberger) Ilica 57.

SAVEZ LOVAČKIH DRUŠTAVA U ZAGREBU.

Društvene prostorije su u vlastitom domu u Berislavićevoj ul. 9 prizemno. Telefon 57—71. Uredovanje od 8—13 i od 16—19 sati, osim subote poslije podne, te nedjeljama i blagdanima.

Savezna upisnina je Din. 50.—, a godišnja članarina zajedno sa doprinosom Fondu Zelenog Križa Din. 62.— Ček-račun br. 35-694.

UREDNIŠTVO LOVAČKO RIBARSKOG VJESNIKA

Rukopise, fotografije, dopise i upite treba slati na adresu. Ing. Ivo Čeović, urednik Lovačko ribarskog Vjesnika Zagreb, Draškovićeva ulica 29. I. kat. Rukopisi se ne vraćaju.

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBITELJA LOVAČKIH PASA U ZAGREBU

Društvene prostorije su u Gajevoj ulici 6 II. kat. — Uredovanje dnevno od 16—19 sati, osim subote i blagdana. Članarina je 30.— dinara godišnje, a upisnina 5.— dinara.

SADRŽAJ:

Jesam li ispravan lovac: Dragutin Veseli 337.

ORUŽJE, NABOJI I BALISTIKA

Za mlade drugove lovce: Ing. Z. Turkalj 339.

KRIVOLOVSTVO

Strahovite muke jednog srnjaka: S. J. iz P. 342.

LOVAČKE USPOMENE

Pravedan je Bog: Dr. Iso Cepelić 345.

Lovačke uspomene iz Bosne: Romano Mikulov T. 358.

IZ UREDNIŠTVA 368.

LOVNO ZAKONODAVSTVO 368.

SAVEZNE VIJESTI

Izvještaj sa odborskih sjednica 370., Izvještaj Saveza o radu u godini 1940. 371., Izvještaj Saveza o prihodima i rashodima u god. 1940. 378., Imovinsko stanje Saveza na 31.-XII.-1940. 382., Prijedlog proračuna za god. 1941. 383 i 384.

LOVAČKO RIBARSKI VJESNIK

VLASNIŠTVO I GLASILO
HRVATSKOG DRUŠTVA ZA GAJENJE LOVA I RIBARSTVA
GLASILO SAVEZA LOVAČKIH DRUŠTAVA U ZAGREBU
Uređuje: Ing. IVO ČEOVIĆ

GOD. 50 | Zagreb, kolovoz 1941 | BROJ 8

Dragutin Veseli, Sarajevo:

JESAM LI ISPRAVAN LOVAC?

Sjećam se i danas rado pjesmice iz osnovne škole:

Dobro oko, dobra ruka,
Dobra puška i pouka,
I još tome volja živa:
Eto tako lovac biva!

Ovdje se jasno ocrtava slika lovca i njegovih vrlina, kako je zamišlja narod, ali ovdje je, uz ostalo, postavljen kao važan uvjet i pouka.

Ko hoće da postane lovac, nabavi pušku, municiju i ostali pribor, pobrine se za psa, za koga mu kažu da je dobar, a obično i ne pomisli na to, da nabavi i kakvu poučnu knjigu, u kojoj će naći znanje, neophodno potrebno ako želi biti ispravan lovac, jer to svakako nije onaj, koji izvadi lovačke isprave, zatakne perušku za šešir, objesi pušku o rame i pođe sa psom u prirodu, da pobije što veći broj divljači.

Ko želi da se bavi lovom, pa bilo to samo u obliku sporta, mora da raspolaže obiljem raznog znanja, koje se u prvom redu uči iz knjiga, a po tome se tek razgrađuje i proširuje neprestanim pomnim motrenjem prirode i njezinih stvorova.

Što? Pa zar učiti iz knjige?! Dosta sam učio u školi i sretan sam bio, kada sam se rastao sa školskim knjigama, pa sada opet da nastavim tim putem! — Ne, nikada! — Tako će mnogi čitalac pomisliti, a sjećajući se neugodnosti učenja onoga, što je morao u svoje vrijeme naučiti, i to samo zato, jer je to znanje bilo potrebno da primi svjedodžbu, koja će ga osposobiti za neko zvanje. Ali i lovac treba

da dokaže neko stručno znanje, a u drugim zemljama (Njemačka) to i traže, samo što je posve neosnovana bojazan o neugodnosti učenja lovstva iz knjige. Lovac ne lovi silom prilika, nego iz vlastite pobude, da udovolji svojoj želji, pa prema tome će on sa najvećim zadovoljstvom naći u knjizi baš ono što ga mnogo zanima i ako je jednom krenuo tim putem, on će u tome naći toliko zadovoljstva, da će i kasnije svakom prilikom tražiti knjige, časopise i članke koji obrađuju predmete iz lovstva.

Lov nije za svakoga. Danas je već dosta malen broj onih kod kojih se javlja ovaj praiskonski nagon, združen sa jakim osjećajem za prirodne ljepote i živom voljom za upoznavanjem tajna i otkrivanjem zakona koji vladaju u tome divnom i nepreglednom Božjem carstvu.

Na golim strništima, u neprohodnim šikarama i tihim šumama, na strmim liticama i u dubokim provalijama našega gordog krša, na močvarama, jezerima i uz obale naših rijeka i žuborećih potočića živi toliko raznih vrsti životinja, od kojih svaka predstavlja poseban predmet pomnog razmatranja, pa iziskuje mnogo vremena i truda, ali nam pruža i obilje dubokog zadovoljstva, kada možemo punim pravom ustvrditi, da oveći broj tih plahih stanovnika majke prirode, koji se više ili manje oprezno skrivaju ljudskome oku, bar donekle poznamo, jer je za otkrivanje svih tih tajna i najduži ljudski život još uvijek odviše kratak.

Često sam mogao ustanoviti, da ljudi, koji su cijeli svoj život proveli u prirodi — a to su u prvom redu seljaci i lugari — i u odmakloj starosti nisu naučili upoznavati i razlikovati ono što su svake godine nebrojeno puta gledali, a za primjer neka posluži ova činjenica: Pokazao sam na ispitu već prosijedom lugaru tetrijeba gluhana i upitao ga kakva je to ptica. Nagađao je: orao, pa jejina, i napokon — jastreb! Da se nije upoznao sa tetrijebom lako bi oprostio, ali jastreba, koji mu je toliko puta odnio po koje pile, bar bi trebao da pozna. Stari lugari, koji su na decenije služili u šumama od smrče, jele i bukve, neznaju da smrčeva šišarica visi, a jelova da stoji i da se raspada ili kako izgleda bukova klica! Narod u Prozorskom kotaru, gledajući klikavku kako treperi, kaže: »Tresi gaće, mala sovo, pune su ti buva!« — Ili ne razlikuju sokola od sove, ili možda od miline stvaraju od sokola riječ sova.

Ima ljudi sa visokom školom koji ne razlikuju naše glavne vrsti šumskog drveća, a da i ne govorim o svemu tome što sam čuo od

naših lovaca, a s obzirom na prirodu i najobičniju divljač. Tako mnogi lovac sakrije ulovljenu pticu grabljivicu u torbu, samo da ga ne bi tko upitao kakvu je pticu ulovio, a kada je nosi na prepariranje, oprezno postupa, da bi od preparatora čuo kakva je to ptica. Drugi opet dolazi u najveću nepriliku, ako ga tko zapita šta se to u šumi čuje ili vidi. Ta, lovac je i neugodno je odgovoriti: »Neznam«.

Rado priznajem da nije svakome čovjeku dana volja za razglabanjem i ispitivanjem, pa uživa u prirodi onako neposredno i praiskonski, a da pri tome ništa i ne misli, ali držim da i poznavanje onoga što čovjek gleda, pruža veliko zadovoljstvo kojim se to uživanje još produbljuje. Ovo vrijedi za svakoga kulturnog čovjeka, a neminovna je pretpostavka za čovjeka, koji želi da bude smatran ispravnim lovcem.

U ranije doba učio se je lov samo od iskusnih drugova i to je bio dug, težak i nepouzdan put. Danas je to drugačije i mnogo lakše. Imamo lovačkih knjiga, u kojima nalazimo već lijepo sređeno gradivo, koje su pojedinci u dugome nizu vremena velikim trudom pokupili, pa zašto da onda tumaramo i bez reda sakupljamo mrvice, kako na njih nabasamo, kada možemo ići kraćim, ravnim i širokim putem koji brzo i sigurno vodi cilju?!

Dragi čitaoče, ruku na srce, pa sada sam odluči o tome da li si ispravan lovac, a svakako pretpostavljam da polažeš mnogo važnosti na to. Ako jesi — tebi čast, a ako ti još dosta toga nedostaje, imaš i vremena i prilike da to nadoknadiš, samo ne ostavljaj za sutra, što već danas možeš učiniti!

Oružje, naboji i balistika

Ing. Z. Turkalj, Ogulin:

ZA MLADE DRUGOVE LOVCE

U »Lovačko-ribarskom vjesniku« broj 5.-1941. g. Marko Vrbanjac napisao je pod gornjim naslovom informativni članak za mlađe lovce, kako mogu postati dobri lovci točnije lovački strijelci, što je vrlo pohvalno. U toj svojoj plemenitoj namjeri nije posve uspjeo i stoga moramo u interesu tih mlađih drugova i u interesu našega Vjesnika neke stvari ispraviti i točnije prikazati. G. autor piše:

»Još ću da navedem jedan način, kako se može puška popraviti, ako je velik posip sačme. — Kad se patrona precizno napuni određenom količinom baruta i sačme, opaziti ćemo kod pokusa, kako puška nosi, odnosno rasipa sačmu. Ako se u meti opazi, da puška jako rasipa, onda treba smanjiti količinu baruta samo za 1 gram. Ako se i unatoč toga opazi isti rezultat, onda treba povećati težinu sačme i tu se obično naiđe na ispravak ove pogreške«. I ako g. autor želi po molbi mlađih drugova da o tom predmetu piše na što jednostavniji i prirodniji način, bez raznih formula, jasno i ne odviše učeno, to ipak ne možemo mimoići prirodnih zakona, jer se i čitava lovačka balistika temelji i osniva na zakonima fizike. Prema tome nije ispravno upućivanje lovaca, ako puška sačmu jako rasipa, da onda treba smanjiti količinu baruta za jedan gram. Prvo lovačke puške nisu sve istih kalibara, imamo u praksi ponajviše kalibre 12, 16 i 20, dosljedno tome nećemo moći kod svih tih kalibara smanjiti istu količinu baruta.

Drugo autor, nije naveo kakovim barutom da pucamo i prema tome količinu smanjujemo, a kako se danas strijelja većinom bezdimnim lovačkim barutom, onda je smanjenje naboja za jedan gram daleko previše, tako za kalibar 16 to bi smanjenje iznosilo preko polovice normalne količine naboja, pa ako bi time i postigli povoljniji t. j. gušći posip sačme, što bi nam vrijedio učinak takovog hica bez dovoljne početne brzine dosljedno tome dovoljne energije i probojne snage.

Mjere za lovačke barute, koje smo do sada najviše upotrebljavali u gramima jesu slijedeće:

Bezdimni barut „Obilićevo"			
Kal.	12	16	20
Mjera baruta	2,0—2,10	1,7—1,8	1,5—1,6
Mjera sačme	32—33	28—30	24—26
Njemački bezdimni barut „Rottweiler"			
Kal.	12	16	20
Mjera baruta	2,1—2,2	1,7—1,8	1,5—1,6
Mjera sačme	32—35	28—30	24—26
Domaći crni dimni barut			
Kal.	12	16	20
Mjera baruta	5	4,50	4
Mjera sačme	32—38	28—33	24—28

Iz toga vidimo, da čak i kod crnog dimnog baruta ako bi količinu baruta snizili za jedan gram, da bi se energija hica znatno umanjila. Dosljedno tome, ako ćemo prema intencijama autora za pojedine lovačke puške da dobijemo što povoljniji posip sačme, možemo kod bezdimnih baruta snizivati količine baruta tek za jednu do dvije desetine grama, a kod crnog baruta najviše za jednu polovinu grama.

Dalje ne stoji navod autora »Ako se i unatoč toga opazi isti rezultat (t. j. da puška sačmu jako rasipa), onda treba povećati težinu sačme«. Kod bezdimnih lovačkih baruta ne stoji to zato, što sa povećanjem težine sačme raste i pritisak barutnih plinova, a uslijed toga puška obično jače trza (natrag u rame udara) i sačmeni roj više rasipava. Osim toga uvećani naboj sačme daje i veće deformiranje sačmenih kuglica, uslijed česa nastaje i uvećani posip; a ako želimo postići veću probojnu snagu hica to ne postizavamo uvećavanjem količine sačme, već moramo pojačati količinu baruta uslijed česa raste i pritisak plinova i udarac natrag. Dosljedno tome, ako želimo postići povoljniji posip sačme iz lovačke puške to glede količine naboja sačme moramo postupati baš obratno nego li to g. Vrbanjac predlaže.

Kad smo već kod posipa lovačke sačmarice to mogu mladim drugovima lovcima općenito i jednostavno reći još i slijedeće. Danas je tehnika izrade lovačkih pušaka sačmarica, naročito njemačkih, toliko napredovala da možemo od puškara zahtijevati, kakove da nam sačmarice i sa kakovim posipom izrade. Taj željeni posip postizava se suženim vrtom cijevi (Würgebohrung). Poznat je i »Neumannswaldski vrt« cijevi. Stari majstor i balističar Albert Preuss mnogim pokusima i film-fotografskim snimcima sačmenog hica ustanovio je, da pusteni čep iznad baruta po izlasku iz cijevi remeti sačmeni roj i razganja ga, stoga je proveo bušenje cijevi sačmarice sa oštrolukim prelazom suženja (prelazom oštra luka) i time je postigao, da se pusteni čep u hicu nešto zadrži, a rezultat toga jest, da je dobio gust i jednakomjeran posip sačme.

U interesu lovstva Preuss taj svoj pronalazak nije zaštitio (patentirao). Za prosječnog lovca odgovara najbolje sačmarica, koja na udaljenost od 35 m, a u krug od 75 cm promjera baca ,strijelja- iz desne cijevi oko 60 zrna od stotine, a iz lijeve oko 70 od stotine.

Konačno na ostala izlaganja g. Vrbanjca glede postizavanja spremnosti u strijeljanju sačmaricom moramo dodati još i ovo. Dobro strijeljanje osniva se manje na priroñenoj spretnosti nego li

na sposobnostima, koje su, slično kao jednog žonglera, izraz dobrog dodavanja većeg dijela nervnog sistema. Potrebitu i najmanju mjeru u spremnosti strijeljanja može postići svaki zdrav čovjek primjerenom izobrazbom i vježbom.

Kod strijeljanja na divljač u pokretu glavna je stvar brzo davanje hica. Vremenski razmak između zapažanja cilja i praska hica — tempo strijeljanja — sastoji se iz zbroja vremena potrebitog za zapažanje cilja, uramenjenja puške i gađanja (cilja). Pokusi su pokazali, da je pogađaj divljači u bržem pokretu sačmaricom sigurniji, kad se strijelac ne trudi da cilj što moguće točnije pobere, nego li kad on brižljivo cilja (vizira), jer u posljednjem slučaju postoji pogibao da se gađana divljač nalazi već izvan ubitačnog kruga sačme. Od najveće važnosti je iskustvo držanja naprijed kao i ocjena udaljenosti, a dobro je upamtiti i ovu: cijevi strijeljaju, a kundak pogađa.

Krivolovstvo

S. J. iz sela Paka:

STRAHOVITE MUKE JEDNOG SRNJAKA

Dana 21. studenoga 1940. pošao sam u »Visočke bregove« kraj Novog Marofa u šumu, da od jednog seljaka kupim neku hrastovu građu. Idući šumom dogovorenom mjestu, začuo sam, kako iz dosta velike udaljenosti dolazi neko očajno deranje. No kako je puhao silan vjetar, nisam mogao točno ustanoviti s kojeg mjesta dolazi taj strašni glas, koji je naličio čas neobičnom baukanju srnjaka, čas guskinom glasu, a čas opet kao da se javlja sova, no svagda žalosno, očajno i nekako prestrašeno. Čuo sam te glasove čas neprekidno, a onda opet isprekidano nakon kraće ili dulje stanke. Meni se činilo jedanput, da taj glas dolazi izdaleka, kao iz sela, drugi put s jedne, treći put s druge strane, čas izbliza, čas izdaleka, već prema tomu kako je vjetar puhao.

Došavši do ugovorenog mjesta, čekao sam na onog seljaka od 8 do pol 12 sati. Cijelo to vrijeme čulo se ono deranje, samo što kasnije to rjeđe.

Kako seljaka nisam mogao dočekati, uputio sam se k njegovoj kući. Put me je vodio baš pokraj onog mjesta, s kojeg je najčešće

to deranje dolazilo. Došavši odprilike u njegovu blizinu, naiđem na dva seljaka, koji su izrađivali drva, pak ih upitam, što se to gore na brdu cijelo prijepodne dere.

»Neki se ptić cijelo jutro gore draplje«, odgovore oni.

Kako nisam mogao vjerovati, da bi to bio neki »ptić«, odlučim da se sam uvjerim što je to bilo.

Idući putem ispod brijega, opazim kako se k vrhu brijega, otkuda je glas dolazio, penje neki stariji čovjek. Ja požurim za njim, skrivajući se za drveće, da me ne opazi, ako bi se obazreo. Šuma je bila rijetka, borova, puna kupine, grmlja i džbunja. Bio sam 30 m. iza njega, kad je on došao do nekog kupinovog grma, gdje se sagnuo, podignuo komad suhog drveta i dvaput udario po nečem tako jako, da se drvo posve izlomilo. Nakon tih udaraca brzo priskoči i nešto prigazi.

U tom času mi sune kroz mozak, da bi to mogla biti srna, pa oštro zavičem na njega: »Stoj! Ne tuci!«

On se okrene i opazivši me, otkorači. Kako sam već bio blizu, opazim lijepog, velikog srnjaka, no već u zadnjim trzajima. Dlaka mu je bila rasčupana i na mnogo mjesta isčupana i krvava, kesa razderana, a i rožišta su krvarila. Bio sam strahovito ljut, a još više me rasrdilo, kad je taj čovjek nijekao, da je tukao po srnjaku. Rekao je: »Nešta je bilo kraj srnjaka ili pes ili lisica. Bilo je žuto i pobjeglo je«.

Pretražio sam okoliš. Na nekoliko mjesta bilo je sve u krvi, pomiješanoj s dlakama. Slijedeći te tragove, našao sam i mjesto gdje se srnjak ulovo u zamku, jer sam na jednom stablu našao ostatak zamke, koju je srnjak u borbi za život prekinuo.

Seljak je otišao, a ja sam srnjaka sakrio u listinac i otišao kući.

Došavši kući, poručim lovočuvaru, da dođe u šumu, javivši mu ujedno i mjesto, na kojem će me naći. Ja sam odmah poslije objeda uzeo pušku i požurio u šumu do srnjaka, da ga ne bi tko našao i odnio. Došavši na mjesto, našao sam srnjaka, ali onaj komad zamke, koji je ostao na drvetu, bio je skinut i odnešen. Znak, da je »vlasnik« već bio tu. Prispio je i lovočuvar, te smo se obojica sakrili i čekali dosta dugo, da vidimo, da li će tko doći po srnjaka. Kako nitko nije dolazio, odnijeli smo srnjaka mojoj kući, gdje smo ga očistili. Lovočuvar je odmah sutradan otišao u Zagreb, da javi lovozakupnicima što se dogodilo.

Saznavši ovi o čemu se radi poklonili su nam srnjaka, a mi ga onda lijepo svukosmo. Svukavši ga, imali smo što i gledati. Na njemu nije bilo, osim nešto na plećkama, te srca i džigerica, nigdje niti komadić zdravog mesa. Svučen je izgledao kao dronjak, meso mu je bilo poput kudelje rasčupano i rasčihano. Upravo nevjerojatno, da bi se meso moglo preko kože onako potpuno uništiti, a da koža nije bila prodrta, osim na bedru i kesi.

Kako je dugo trajala ta borba za život između njega i zamke, a vjerojatno i onog psa ili lisice, nije mi poznato. Dreku sam slušao od 8 sati ujutro, pak do nešto iza 11 i pol sati.

Možemo misliti, kolike je i kakove strašne muke, samo kroz ta četiri sata, prepatio onaj jadni srnjak, a Bog zna, nije li se on već mnogo prije ulovio u zamku i u njoj se mučio.

Tek nakon nekoliko mjeseci mi je uspjelo saznati ime i prezime onog seljaka, koji je tukao drvetom po srnjaku, pak je sada stvar na pravom mjestu. Tako će se možda i otkriti, da li je on i glavni krivac t. j. zamkar.

Zamkarstvo je za divljač, a i za nas lovozakupnike najbolnija rana. U lovištima nam se niti 5% divljači ne potamani puškom krivolovaca, već sve od zamkara. Dapače ni fazani, ni trčke nisu od njih pošteđeni.

Zahvaljući njemačkoj vojsci i našim vlastima, predali su svi krivolovci svoje puške, barem u mojem kraju. U općinama su prave zbirke pušaka. Ima ih po duljini od pol do dva metra, svih mogućih oblika i sistema, od uglastih do okruglih, od najkraćih do najduljih, od najstarijih do najnovijih.

Sada će nam biti mnogo lakša borba s krivolovcima, jer osim što su neki predali po 3 do 4 puške, strogo je zabranjeno nepovlasno držati oružje, a još strožije zabranjeno s njim hodati po šumama i poljima ili možda čak i pucati.

Sve je to lijepo i dobro, no što ćemo sa zamkarima? Ovih se sve te odredbe i zabrane ništa ne tiču, a koliko su oni i gori i opasniji po divljač od krivolovaca s puškom. Dok je krivolovac s puškom ipak lovac i ako ilegalni, dotle zamkara ne možemo usporediti ni sa živoderom, ni sa ciganinom. On je još gori. Radi toga se mora njima stati na kraj bilo kojim načinom.

Ta u našoj se okolici mogao i poslije događaja kojeg sam opisao, čuti krič srne u zamki. Dapače je i nađen još jedan srnjak u zamki. Ovdje je bio lijep broj srneće divljači, a danas bi ju mogli s lampašem tražiti, teško bi ju našli.

Neki se izlaz i spas mora naći, jer ako se ne nađe, zatrti će se svak trag plemenitoj divljači, bila ona pokrita dlakama ili perjem, bila ona ptica ili sisavac.

Op. ur. U gornjem smo prikazu čitali, a poznato nam je to bilo već i ranije, da kod kotarskih oblasti i kod općinskih uprava ima sva sila pušaka, koje su predali krivolovci. Ima tih pušaka svih mogućih sistema i oblika, ima ih koje su rađene u tvornicama, jamačno još iz vremena, kad su se počele prve puške izrađivati, ali ima ih i takovih, koje su radili seoski bravari i kovači.

Dakle nikad bolje, ni ljepše prilike, da se naš Savez obrati Ministarstvu šumarstva i rudarstva, Odjelu za šumarstvo, pak da ga zamoli, da izda odredbu, da kotarske oblasti i općinske uprave pošalju sve te puške bilo Ministarstvu, bilo Savezu, pak da se između njih izaberu za muzej Saveza, a i Ministarstva (u koliko ovo želi također svoj muzej stvarati), onakove puške, koje bi imale muzealnu vrijednost. Ostale bi se mogle slupati, stući i kao staro željezo prodati.

Tim bi se načinom obavila odjednom tri posla i tri koristi. Prvo. Stvorile bi se lijepe zbirke za muzeje. Drugo. Kotarske oblasti i općinske uprave bi se riješile suvišnog tereta i brige. Treće. Ne bi se obavljale dražbe zaplijenjenog oružja i ne bi krivolovci mogli opet uz najjeftinije cijene doći ponovno do pušaka.

Lovačke uspomene

Dr. Iso Cepelić, Osijek:

PRAVEDAN JE BOG

»Dragi Iso,

Zatekla Te ova moja sitna knjiga u dobroj snazi i u lijepom zdravlju od junaka!

Po dogovoru s Tobom i s Dragom evo Tebi poruke! Prijatelj će Drago neporečno već od nedjelje krupan lov loviti. Zato budi najkasnije u nedjelju ovdje! Tetki Dragici se možeš navratiti i na povratku kroz Đakovo. Očekuje Te. Zatvori, zaključaj dakle, ako se bojiš, da će Ti uteći, te svoje trbušaste i bokate paragrafe i put pod noge! Kapija je razapeta i podapeta. Oba krila. Ne ćeš mi je rudom razbiti, ma koliko ma kako pomamne konje rasrdio.

Svi Ti se prijatelji ovdje zastalno nadaju, kao brata Te dovikuju, raduju Ti se, Tvome dolasku i pozdravljaju Te, ipak od svih i svakoga najviše Tvoj

Dragoš.«

Tako mi je kratko i jedro, a ljubazno pred godinu dvije pisao moj tetkić, i nije mi, napasnik, pisao zabadava. Nije zabadava. Otrgao se ja od svakidašnjosti, od jednoličnosti i u nedjelju, koja je prva došla, već sam dokasao, dohrlio, okupan u srpanjskom znoju svoga tijela i naprašen slavonskom oblačnom prašinom, u Đakovačku Breznicu. Stigao sam taman na veseli lovački zbor i dogovor, gdje rekoše, pa se sastadoše, u Dragoševoj crvenoj vili na zelenom brdašcu, s blizom šumom i s još bližom česmom hladne vodice.

Tu sam ja, kod svoga tetkića, u njegovoj vili na stanu i na hrani. Namirio mu Gospodin sa svake strane, a s nebeske najbolje! Bit će bolje i obilnije nego od mene. Gostom mu je uz mene naš dobri kum Stjepko, također iz Osijeka. Stjepko, učitelj, ima ferije, pa se kupa u smrdljivoj vodi i crnim se blatom oblaže, a Dragoš se kupa i nadzire svoje vinograde i podrum, sve u susjednom Nabrđu. Tamo je i onaj stari vinograd od 15 motika još od djeda nam, od majstora Nace Cepelića. Bori se moj tetkić Dragoš s peronosporom i oidiumom i Bogu se moli, leda u vinogradu da ne bude, a vinograd, da mu kao guba urodi. Pomaže mu kum Stjepko. Zaboravili, da vinograd ne ište molitve, nego motike. I vjeruju obojica, da će se osloboditi trganja! Blaženi . . .

— Sutra ćemo odmah poslije ručka u Tomaševu Kosu na srne. Zasjest ćemo uveče i ujutro, pa kući. Noćit ćemo u Zdenkovcu kod Graovca. Tko na sijenu, tko na slami. To se već napamet zna, da ćemo ondje i prismakati. Bit će pogače ukvas i uprijesno. U četvrtak bismo onda, kad se zasitite srnetine, kad vam se dojede, mogli u Ratkov Dol i Borojevce i podići hajku na divlje svinje. Čuda tamo stvaraju. Ovo je moj prijedlog, — predloži prijatelj ing. Drago Sulimanović, mlad šumar iz susjednoga sela, iz puškomet udaljene Levanjske Varoši, tko ga vidi, zadivi se: »Lijepa li čovjeka!«

Svi mi poznajemo mladu branjevinu Tomaševu Kosu i Graovčevu čistu i gostoljubivu kuću, svi smo s prijedlogom saglasni. Nema zabave, prigovora, nije zgorega. Stoga šumar, čovjek oštrih i sigurnih kretnja nastavi kao domaćin u lovu s daljim rasporedom:

— S tobom, Dragoše, u Jankovim kolima, neka se voze učitelji, oni imadu uvijek svoga razgovora, a sa mnom će u mojima Iso i gospodin Szalonka.

— Kakav gospodin Szalonka? — smrknem se ja, ne vidi mi se po volji i ne krijem.

— On i nije moj uzvanik, već Dragošev, — ispriča se šumar Drago. — Pitaj njega! On mu zbog svojih poslova svijeću pali, pa se prikrpio, u kola utrpao.

— To je moj dobar poslovni prijatelj. Ovdje na liječenju. Vjerna ga je ljuba, bez miraza, odbjegnula, pa se tješi, snubi drugu, taloškinju, — rastumači mi trgovac Dragoš. — On je politik, od rođenja internacionalac, pa ipak u svom mjestu do predsjednika prvi u vladinoj, i u svake vlade barem jednoj partiji, ovogodišnji neosporni kralj u svom streljačkom društvu, — još ga Dragoš ovako ispod brka pohvali, preporuči, reče o njem iskreno, što i koliko zna, prstenom na malom prstu o stô lupi, pečat na njegove riječi da bude, a nama već komarac muzika.

— Radi svoje nabrekle debele kese. Zgrbio se pod teretom od dobročinstva! S opancima od kože kradene krave milostinju čini. Ne može prosjak biti kralj, — zna više, obrazloži bucmasti kum Stjepko zlobno i htjede mi ga dozvati u pamet: — Ma to ti je onaj šašavi, kojim svi vjetrovi viju, koji ni u crkvu čista srca ne ide, s očima kao u bijeloga kunića. Za njega pripovijeda Kosta Grk, da je u lovu na šljuke kao lud skakao po blatu, gacao po vodi u Velikom Bajaru, od vrbe do topole, od topole do vrbe, i zagledao kroz durbin šljuke na granama! Strpljivo, blezgan, savjesno buljio. Samo što nije oćoravio, što mu oči nisu iscurile, koliko je gvirio. Kažu, da se je ozbiljan, ne mogući podbogom nijedne šljuke na drvetu ugledati, čudom začudio, uzdahnuo: »Wo san, ojemine, die Bestien heint?« i zatim stao »iš! iš!« vikati, iškati ih, i tanja stabla drmati, šešir mu s glave pao, opet šljuke nije stresao. »I još kažu, došle su!« — žalio se keru.

Osvanuo sutradan i kazao mi se gospodin Szalonka, — sredovječan čovjek, glava mu paraboloid, rumeno lice s parče nosa, a usta kao u tutumiša, leđa obla kao u čamca egije, — u svom streljačkom odijelu ispupčen, s perjanicom za šeširom, ali bez kraljevskoga lanca o vratu, tek mu nekoliko medalja resi zasaljena prsa. I mirisale su njegove haljine đurđicom i ljubičicom. Vozimo se kako je jučer odredio šumar Drago. On sa mnom i s gospodinom Szalonkom u prvim, a za nama u drugim kolima moj tetkić Dragoš, kum nam Stjepko Ilančić i domaći, do zatiljka ćelavi, učitelj Pero Pavlović.

Nije Tomaševa Kosa baš tako blizu. Valja proći kroz šume, kroz polja, iza sebe ostaviti u doli Milince i na brdu Čenkovo, treba se nekoliko puta popeti na strmi brijeg i spustiti se preko presrta niz strminu s brijega. Dobri konji mogu i to, tako reći bez predaha. Odlikuje se, ogleda u tom u druga, u Jankova kola, uz konja upreg-

nuta dešnjakinja kobila doratka, široka u sapima, do kičica duga repa. Zato i pita Dragoš, temeljan čovjek, čvrst još i gibak u koljenima, makar vremešan, sjedeći do kočijaša:

— Janko, odakle tebi ta dobra kobila, debela vrata?

— Kupio o Fabijanovu u Osijeku na vašaru, — odgovori mlad Slovak, jedva što ga nausnica mrči.

— Pa gle, desno joj uho kraće, a lijevo rešeto! Ho-ho-h-o! — nasmije se Dragoš slatko i rodno, ne zlobno, jer radi njezina smiješna izgleda.

— I gluha je kao top. Zato je ali bila jeftina, — opravda zadovoljan sebe i kobilu kočijaš Janko.

— Od koga si je kupio? — uplete se meštar Ilančić, po pameti nešto prekopava.

— Od nekakva Madžara iz Laslova. Ime mu zaboravio.

— Ha, sad znam sve, — klikne bucmasti učitelj Ilančić, crn kao gavran, oka nemirna. — Sve znam! Sve! Nije Madžar štetovao, ako ju je jeftino dao. Već je on prije toga debelo zaslužio na toj istoj kobili. Dobio za njezine uši.

— Šta znaš? Kako za uši? Valjada nije bila i ušljiva? — pita ćelavi učitelj Pavlović, čovjek sitna i lagana soja i kroja, dobroćudne naravi, vještak u lovu na golubove sa strnjaka. Za popodnevne tišine, kad granjaši na vodu idu.

Mnogorječivi Ilančić dočekao pitanje kao klis trlicom, pa se raspričao, upravo rastorokao:

— Čuo sam ja, slušao za tu glasovitu bedeviju i njezine uši! Od Šarga-Tice! Pukao o njoj glas. To je ta! Njoj je Munjaroš pustio krv! Evo ovako je bilo! Brzopleti se Francek Munjaroš najednoć sjetio da bude lovac, pa se na-vrat-na nos upisao u naše društvo, ali ne može, pa ne može dobiti lovačke karte, dok ne napravi lovački ispit, a to mu muka.

— Ispit? — zablenuo se, začudio Pavlović kao nerast na sjekiru.

— Da, tko vadi prvu lovačku kartu, mora najprije napraviti lovački ispit. Zakon ga veže. Zar ti, druže, to ne znaš? — prijekoran je Stjepkov pogled i govor.

— Kod nas toga nema, — migolji se Pavlović na sjedalu, žile mu u tom pomažu, žile pod točkovima na prtenom putu kroz šumu, sve točkovi od njih odskaču. Hop-hop! Hop-cup! Hop-cup!

— E, ali kod nas! Pazi na to Iso, naš predsjednik, kao zmaj. I propis je takav. Iso, kao predsjednik, i pita na ispitima, pa da vidiš!

On jedan zna da pita više, nego što bi tri mudra znala odgovoriti. Mnogi je već kod njega privirio, pa otpirio.

— Ne bi on mene pitao, da mu je carska kruna na glavi! Ja bih došao amo i ovdje se upisao i, bez ispita izvadio kartu, pa lijepo lovio. Legalno, — laik je gospodin Pavlović, manji laik od takvih u kotaru.

— Misliš? Varaš se! To ja sigurno, tajnik u našem društvu, najbolje znam. Htio tako i napravio u Osijeku neki kukavelj Kukuljača. Mislio se ponositi kukavičkom lukavošću mjesto lovačkom ispravnošću. Otišao u Dardu, preko Drave, u drugu banovinu, pa tako zaobilaznim putem bez ispita dobio lovačku kartu, dašto, opet protivpropisno, ali Iso zavitla mene tajnika, toga mudrijaša i sve upravne vlasti, od najniže do najviše, dok ta karta nije bila poništena, jer ti je smije izdati samo ona vlast, gdje sjediš. Samo to je legalno, zakonski, sve drugo lovca nadostojno stramputičenje, ako nije baš gaženje zakona.

— Hm, hm . . .

— Šta vi to divanite? — krivo je besposlenu Dragošu, što ne čuje, — Ova kobila ništa ne čuje! — želi, da učitelji glasnije govore, da bi i on čuo.

Teško bi mu bilo i inače čuti, da nije uz kočijaša, da ne sjedi na osovini, da se ne drži za zveketavu lijevču. Bio on dugo u ratu i vratio se odanle tvrd na ušima. Još ja lovac njega lovca uzalud lijepo učim i putim, da uzme, da izreže kundaću ono, što kuna nema, pa da to osuši i tim po ušima čeprka. Toliki gluhi u to vjeruju. On ide k doktorima! Da sad ipak bolje čuje, i bez moga narodnoga i bez učenoga doktorskoga lijeka, okrene se u kolima na sjedalu od sijena, okrene kobili leđa, da može s usta i očima riječi hvatati, a kum Stjepko, vješt u razgovoru s njime, zapovrne i nastavi pojačanim glasom:

— Evo, pripovijedam kolegi, što sam čuo od Šarga-Tice, kad se je ono Francek Munjaroš onako svojski spremao za lovački ispit. Čuo on, da se kod našega Ise ne prave ispiti samo onako. Ili znaš, ili ne znaš!

— Ima Iso pravo, — odrešito je na mojoj strani moj tetkić, stari lovac. — Nije to samo tako uzeti pušku i loviti. Za čas je nesreća gotova, ne znaš li u pušku. Ne znaš li opet zakona i propisa, danas si dobio, a sutra već izgubio pravo na lovačku kartu. Ili je možda Bog stvorio, lovac uzgojio divljač, da ti bude biljega,

da se na njoj vježbaš u gađanju? Da je mrcvariš i mrciniš! Ima Iso pravo, — a jer su konji stali kasati preko žila, — Polako s loncima! — okomio se na kočijaša.

— E, pa zato je Munjaroš prionuo uz knjigu i onda još molio Šarga-Ticu, da mu kaže, gdje bi on mogao vidjeti i upoznati divljač, u naravi kakva je, i vježbati se u gađanju na vrane i svrake. Iz viđenja on poznaje samo domaće životinje. Šarga-Tica ga upoznao s Gyöke Ambrušom iz Laslova, koji drži u zakupu urbariju Maticu uz Bobotski kanal, pa mu ovaj susretljivi Madžar to dopustio, ali samo i uvijek u pratnji svoga lovočuvara Požara. Drukčije ni pod živu glavu. Iskusan je on lovac. Gyöke. A njegov csirke-paprikaš! Prste oblizuješ!

— Tako je pravo, — odobri oduševljeno Dragoš. — To je sigurno stari lovac, — jer se Dragoš ponosi, da lovi već 33 godine, Ambruša sebi o bok stavlja.

— I onda su se oni, Munjaroš i Požar, vozili iz Laslova u šumu Maticu, Jurela ih pratio. Munjaroš s apotekarovom puškom, ravnih cijevi kao lučac. Vozio ih Füzeš, Janošev drugi komšija. I onda je pred njima uzletio zlokobni kobac, Munjaroš ga iz kola gađao. Gađao ga iz apotekarove grbave, za lov na šljuke udešene puške, i pri gađanju se pomagao najnovijim, po njemu patentiranim, pomagalom. Francuz Journée takvo ni vidio, za njega ni čuo. Gađao kobili između ušiju, kao kroz rašlje, a kad je smjerio, kad će brzoplet opaliti i opalio, skupila glupa kobila po vragu uši, pa je zato sad gluha i ovako nakazna izgleda, — pokaže kum ćulavu Jankovu kobilu, podrijetlom iz Laslova, sa smijehom svoje riječi poprati.

Nas je dotle, u prvim kolima, zabavljao gospodin Szalonka svojim mnogim lovovima. Jedva nadomak Tomaševe Kose svršio. Kopao po svom parčetu nosa, do mozga duboko, i uvjeravao nas, otegao govoriti, da bi se prije hrom nahodio, a tepav nagovorio, negoli on nalovio. Toliko je gorljiv na lov. Po prirodnom nagonu. Ide za lovom kao riba za glistom. Dušu bi radi njega zagubio. I stručne je izričaje upotrebljavao, njima se nadimao. Na svoj način. U kojeg je fazana smjerio, svaki je »heruntergebalzt«. Tako je to bilo prilično zabavno. Još je on čitao mnoge i debele učene knjige. Kako učtivi nismo »gostu« protivrječili, razmahao se dalje kao pijan o sebi govoriti. Besplatni načelnik je u »svom« mjestu htio biti.

Za golu čast! Opet mu izmaklo. Stara hrvatska zavist i nesloga! Lude, budale, iz inata vole skupo plaćati!

Najdeblja se njegova knjiga zove leksikon. Da, leksikon! A istom, da su ga malena na knjigu dali! Ove godine je on kralj u svom streljačkom društvu. Zove se »Zrinjski« ili »Frankopan«. To društvo. Zašto? Hrvatima za volju. Inače bi se moglo zvati »Ivan Glavosječni«. Radi katolika. I njemu je, gospodinu Szalonki, u radu spas. U radu drugih a njegovu dovijanju, jer vjeruje, da posluje, i tko raščinja. Baš je stao da govori, ne osvrćući se na našu podrugljivu šutnju, o svojoj borbi, o svom konstruktivnom, državnom i socijalnom radu protiv razornih i rastvornih elemenata, koji se neharni pozivaju na nekakva zaprašena historijska prava, a s njime hoće svakako da dijele, što je on mudar na pameti stekao, kad eto nas strpljivih i živih, s gorkim potsmijehom, u Tomaševoj Kosi. Podsmijevali smo se gospodinu Szalonki, ali nama Hrvatima od toga bilo gorko.

Pošto smo u Tomaševoj Kosi stigli do Mahale, pune rascvalih tratinčica na zelenoj tratini, poskačemo iz kola. Gospodin Szalonka siđe uz izdašnu pomoć potege i kočijaša. Dragošu od takva lovca već muka. A da je istek čuo, što mi! Tu su nadlugar Hauser i lugar Šobačić. Hvale se, da im je šuma puna divljači kao pas buha, kao usta od boba i od popa. Nabijeno. Kazuju, gdje sve vidjevaju srnjake, a nama milo, srce nam se rastapa. Šumar bi htio, da svaki od nas barem puca, mi da ulovimo, a lugari se kunu svecem i crkvom, da se tu u šumi ne može pravo ni zadrijemati, koliko se srnjaci vazda pravdaju. Sad već i srne vode. Juhaj! To će reći lov!

— Za dobroga lovca tu nema ni dobro ni bolje mjesto. Sva su jednaka, najbolja, — misle i kažu nadlugar i lugar, na čudnoga svata, na gospodin Szalonku ispod oka pogledavaju, mjere ga, svrstati ga ne znaju, a on se ukočio kao pas u kolima, zubi mu u gornjoj vilici kao zupci u bilu od grabalja, sakriti ih ne može.

Pošto se je šumar, zdrav kao pudar, sporazumio sa svojim ljudima, razredi nas lovce. S Dragošem će biti nadlugar, jer Dragoš dobro ne čuje, a uz gospodina Szalonku ljudina lugar Šobačić, jer... jer... Mene zapala zasjeda na nekoj paljiki, pa mi opet pravo, nagrnule srne na mene, ne nagrnule.

Pogledno je moje mjesto na ograncima Dilja i Bilo-Gore. Priroda na sve strane živa diše i miriše. Ovamo puklo ravno polje uz potok Londžu, onamo se nižu brdo za brdom. Zrela se žita i strništa

žute, ječam žito pokošeno, kukuruzi se zelene, stare se šume crne, blaga tišina vlada, tek se nešto tihohoda lahor s lišćem natajno, potiho, nježno razgovara, miluje ga, a moja im duša osjećajno prisluškiva, s njima skladno podrhtava. Nečujna je to i nijema pjesma kao vruća, usrdna, predana molitva iskrena i skrušena srca bez riječi. Ne čuje se, opipati se ne može, osjetiti se mora. Dušom i srcem. Onim, što čovjeka čovjekom čini.

Nisam dugo prisluškivao. Ne dade mi ptičica. Većina je ptica živahna, nemirna, živo srebro. Ova, predamnom, tamo na onom starom sjemenjaku, jamačno iz roda najnemirnijih. Koja li je? Nema ni časka mira, ne mogu je uočiti. Utjelovljeni nemir. Vidim je, gledati je ne mogu. Vinjaga mi, moj zaklon, smeta. Šarena je. Mnogo ih je šarenih. Mnogo. Bit će rado po vladanju djetao. Dendrocopus. Dryobates. Jest, djetao je, puže, samo uz drvo, repom si pomaže, tek žute je glave, tjemena. Ma žute! Ni crne ni crvene, već baš žute! Nije iz ovih strana. Žuta mu kapica na glavi. Ona ga odaje. Je li moguće? Picoides tridactylus alpinus! Zar on slobodan u slobodi da je amo zalutao? Sa sjevera? S visokih bosanskih planina? Pa u ovo doba od godine? Gledaj mu i prste! Prebroji ih! Ima li dva sprijeda, dva straga ili svega samo tri? Pa jest, kad jest! Straga ima samo jedan prst. Dakle, zbilja, troprsti djetao, mužjak! U njegove je ženke bijela kapica svrh tjemena. Božja volja!

I onda? I onda je djetao troprsti odletio, a ja slušao, kako čoban svoju dragu kroz sviralu, kroz ćurliku sjetno zove. Prstima sitno prebire, svu svoju čežnju za svojim željkovanjem, za svojim gledanjem, za svojim milovanjem iz svog srca u svoju sviralu pretače. Njezini su tanahni glasovi jasna jeka njegova srca. I onda se je smrkavalo i smračivalo, drozdovi smirili, nebo osulo zvijezdama, žabe kreketale. One neumorne. Do onamo? Do onamo sam se igrao s člankovitom mirišljivom travom lazarkinjom, ogledao naličje s lista ovamošnje jagode, koje se prelijeva poput srebra. Razmišljao sam, kako nema svijetla ni vidjela do nebeskoga, ni znanja do Božjega. Sjetio sam se i gospodina Szalonke, žao mi bilo na njega i sažaljavao ga. Opomenuo sam se, da nema vjere u čovjeka, koji mari za srebro, a zlata ište. Mislio na svoj narod, kojega Szalonke u lovu za srećom usrećavaju... Pa — žalosti! — nekad i pokvarena, otrovana krv njegove krvi... Ali, ali! Gdje je vjere u Boga, lažni proroci su kratka vijeka.

A pucao?

Večeras nije ničija puška lanula. Netko misli, da je nešto čuo, netko, da je nazirao, vidio. Gospodin Szalonka, zadihan, od svih i svakoga najviše i najbolje i čuo i vidio, nosom osjetio, samo razlikovati nije mogao. Smetali ga lišće, vjetar, hunjavica, najviše prokleti crni mrak. Da nije bilo uz njega Šobačića, pucao bi... U aveti... Nešto se u mraku pribojavao. Ne bi gađao, ali pucao bi u nešto... Neizvjesnost je grozna, nemilosrdnaa. Kida srce i mozak. Strši čovjeku kosa na glavi, strši i oglavlje od šešira. Zašto li se sablasti javljaju samo noću? Zašto? Zašto su stravične? Zašto se boje bijela dana, ako nisu opake, ako im je srce čisto? Zašto od njih obamiru noge pod čovjekom? Bit će bolje ujutro. Čovjek je srčaniji. Stotina je razloga. Sve bolji od boljega. Gospodin Szalonka se bori još i s mirisima. Ljubičica, đurđica nije valjala. Iznevjerile kao i njegovi izbornici. Monsieur Coty... Signore Farina... Koja li je prava duha od srndaća....

Iako smo sinoć kod gazda Steve Graovca u razgovoru posjedili, prošle konake i lovove spominjali, dok nas nisu prvi pijetli zapjevali, mi smo jutros i podranili. Još se nisu dijelili dan i noć. Jer se sinoć nije ništa dogodilo, baš ništa, ostale nam zasjede iste. I onome, koji se je zadržao u selu kod žena, a kaže, da mu čizma nije mogla da naiđe na nogu. Desna čizma na lijevu nogu. Ja sam opet na svojoj staroj paljiki, a do mene, sniže mene, na livadi uz polje, moj kum Stjepko, od njega na istok iskraj polja šumar Drago. I baš ondje i samo ondje se prolomila, zaorila u cik rujne zore dva reska pucnja, sastavila u rasvit zore na istoku brda i dolove, polja i lugove. Odjeknulo je. Lovačka su srca potresena zadrtala. Netko miriše brzi prah. Da li nasuho? Naprazno?

— Krasan srndać! — veli hiroviti šumar. — Ali eto, promašio... Bilo u trku. Psi iz sela navrvjeli, zaokupili srnjaka, napopali, utočili se za njim, progonili ga, vijali, jurili, utrkivali se s njime, obletavali ga, stizali, prestizali...

Sve psi, ti ništa! — uštine ga Dragoš i presiječe dalje nabrajanje, ne haje za šumarev izgovor, tek se za nos uhvatio, pa značajno šmrca, bit će razumije ga šumar.

— Taj je sigurno bio prije toga preda mnom, — zna već kum Stjepko još izdaljega, bliže, brza hoda a kratka koraka, prilazi, oči razbacuje radoznao.

— Pa zašto nisi zdrav čitav pucao? — nađe se šumar s pravom u čudu i voli, da se o njegovu promašaju ne govori.

— Zašto zbilja? — pita i gospodin Szalonka, tupa pogleda.

— Pasao je dugo preda mnom, ali uvijek u magli — vrag i magli! — pa mu od magle i od ušiju ne mogoh razabrati rogova. Skanjivao sam se. Stani! A šta bi ti kazao, da sam ubio srnu? A? Sad zini, Turčine! A?

— Ništa. Imam pravo još na nekoliko srna, — miran je, nemaran šumarev odgovor, za Stjepka ujedljiv, ražalio ga.

— Zašto mi to nisi jučer ili jutros kazao? Ne bih se skanjivao, — užurbao se Stjepko jezikom i rukama.

— I bolje, što ti ne reče, — posvojim riječ, tješim kuma Stjepka, predem svoje svilene niti za osnovu, koja mi je ovčas kao munja sunula u glavu, zašto Stjepko od ušiju nije mogao razabrati rogove.

— Kakvi bolje! Da sam to znao, ne bismo se mi sad — tako mi duša carovala! — vraćali praznih šaraglja. Sebi i ovome lovu na sramotu. Da sam odapeo svoju luntu, kako mi je naručno stajao, ne bi ga zemlja živa ščekala. Srce bi u njem pokosio, ukapio ga kao grom. Sunca mi!

— Kume, dragi kume, kad ti kažem, i bolje, što ti ne reče, pa ne ubi šušato, — tako kažem, a sve mislim, kako će se dobri kum tih riječi kasnije u životu sjećati, u njih kao u smrt vjerovati, Boga hvaliti, što mu šumar ne reče.

— A vidiš, da bi, po svoj prlici, bilo baš rogato. Govoriš uostalom, kao da si jeo vratovna kruha, — uzrujava se Stjepko, usnica mu tanka dršće. — Vazdan se pametan ludiš kao krtan, kao čauš u svatovima.

— Kume, i treći put ti velim, bolje, što ti ne reče. Vrag je magla! Mogao si, hitar odviše, sreću preskočiti. U magli je već pokoji kopitar stradao, — utirem ja sebi stazu za ono, što će doći, za kumovu kljusu, baš mi se hoće, magarcem da ga namagarčim. Magarcem! Da sam djevojka, zakleo bih se, da ne ću vijenca nositi, ako Stjepka ovo dana ne nasamarim.

— Začikivaj ti svoju strinu! — srdi se kum, inače čovjek meke naravi. Kakva su te spopala kopita? A papka nemaš! Šta će nam se smijati malo i veliko, kad se ovakvi vratimo! Pred sebe ćeš gledati! Lovci iz lova bez lovine kao stara zakrpa na novoj gospodskoj haljini.

— Mnogi je od nas bolestan, ali ne ječi, — odbijem ja na druge praznoruke lovce. — Možda je i šumar, lovac baš prave i teške ruke, samo nama na veselje pucao ... Možda na kusato ... Možda na repato ... Ne mora, lovište biti opustošeno, divljač istrijebljena u njem, pa da se opet ne sukobiš sa zvjerkom. Plaha je! Tako je in rerum natura, — u šumarev zarezujem rovaš.

Zatim?

Došao četvrtak, a mi otišli goniti divlje svinje na ograncima šumovite Dilj-Gore, iza vinorodnoga Musića. Baš ondje, gdje su vječno u životu a svoje, jako kao glad, do ludila jako, od čega drozdu žvale požute, od čega se i čovjeku mozak zavrti, vid potamni, gdje su divlji mačak i mačka svojom kožom šumaru svoju ljubav platili, od jednoga hica njih oboje, baš tamo, gdje je onome vepru trgla pjena i krv na usta, pa opet samo zamro i pod sretnim lovcem oživio i na ramenima ga žustar ponio. Zato smo neozbiljni ozbiljno sokolili, bodrili zabrinutoga gospodina Szalonku, da smrti nije, dok Bog ne naredi. Tko ne vjeruje, nije junak, niti ga rodio. Zato je gospodin Szalonka borben opet ponio i fotografski aparat. Bilo tragova, rivotina, kalila i ubrljanih stabala, povisoko, gospodin Szalonka se divio i fotografirao, ali na crnorisce nas namjera nije namjerila, niti oni na nas naišli. I požeški nam jelen ostavio samo trag u blatu na pojilu. Zato je gospodin Szalonki bilo lagodno, a kum Stjepko opet jadoliko jadikovao žalostan, pomiriti se neutješljiv ne može:

— Što mi šumar ne reče, da smijem i srnu gađati? Što ne reče, da od Boga nađe! Zato sam se ja nesretnik opet morao razminuti mimo dobre sreće! Samo zato! Uvijek ja tako, kao onaj vodeničar, što je ili bez vode ili bez meljave. Moja sreća ne pozna susreće.

— I bolje, što ti ne reče, — opet ga ja nezadovoljna tješio, u sebi mu napijao, jer se je bogmao, da sve druge mogu uloviti, namagarčiti, njega nikada, on mi ne pada u kljusu. Nikada! Ni za što! I čivije bi zato sumnjičav pregledao, prije negoli bi u kola zdrav sio.

U nedjelju izjutra bio ja vedriji nego inače, nestašan, obijestan, šalio se dapače s onom brezničkom mladom goščom u zelenkastoj haljini s unitice utkanim šarama, s cvjetićima od bijeloga sljeza, a poslije se smrkao, pokunjio, obrve s pervazom, sa strešivom od šešira sastavio, pas bi preda mnom rep podavio. Niti mi se jede, niti pije, niti razgovara. Otresit sam, zlovoljan, goropadan, gladak kao trenica, lupam vratima kao u željezničkom vagonu, vilice mi škripe u sastavcima, iz očiju bijes sijeva, Ilica bi se u Zagrebu preda mnom istrijebila kao pred pobješnjelim bikom.

Zašto, bila tajna za radoznala Stjepka, ali ne i za Dragoša. Trebao sam u Dragošu vjerna pomagača, a on me zdušno pomogao u

mome današnjem lovu. Ne ću ja bez lova kući. Jok! Lovim ja danas, moram, pa da je i o grade i o vinograde, uloviti kuma Stjepka u klopku. Krupan lov! Kad je Stjepko Dragoša nasamo zapitao, što mi je, on će njemu izmišljeno i namješteno po dogovoru sa mnom ovako, ne bi li ga namamio na moju namamu:

Pravo ne znam. Tako... Došla mu njegova riđina ćud. Kaže, zub mu drmi. Ipak... Dok si se ti kupao, a dugo si danas, bio s njime ovdje Graovčev sin Đuro iz Zdenkovca. Nahvalili si dan, a Đuro mu predao nekakvo pismo. Čim ga je pročitao, snuždio se, smrknuo se, osmoljio nos. Odonda je kao popuren, oči izopačio na sve. Viva se, kao da se je nakupio buva i tekuti, kao da su se stotine krpelja upile u njegovo osjetljivo meso. Dosta su se još, pa žučljivo razgovarali, ali potiho, a ti znaš, da ja ne čujem ni glasno. Čini mi se, da je Đuro iskao nekakve novce. I onda je još lukav daleko otpratio Đuru, vikao, da on mora nešto vidjeti svojim očima, šipak pokazivao,pa nisam mogao s Đurom divaniti, da od njega saznam istinu. Eto, možda u tom grmu zec leži... Odonda je kiseo, kao da je rasola pio, ide uz plot kao mačak iz svatova. Možda su njega mudraca ti Ličani Graovci kako nadmudrili... Sve mi se čini, da Đuro nije dobio za dobar glas dobar kolač, niti on Isi uzdarje ostavio zapis od glavobolje. Tko zna, šta je Iso noću u Zdenkovcu stvarao, pa zabrbljao?

— Eh, onda nisu našli njegovu lisnicu, što ju je, kaže, u šumi izgubio. A nisi ga pitao, šta mu Stevo piše?

Jesam, — laže Dragoš prijesno dalje sebi u oči, Stjepka zalaguje. — Kako ne bih? Reče ljutit, da mu je Stevo pribilježio nekakve riječi za njegov lovački rječnik, koji nikad nitko vidjeti ne će, al mu ja ipak ne vjerujem. To je, stari obješenjak, stari lisac, zgodno izmislio. Nije mu prva laž. Fiškal je! Nego znaš šta! — zamisli se Dragoš. — Kad on poslije podne po običaju prilegne i zadrijema, ukrast ćemo mu jednostavno to pismo i pročitati, pa gotovo. Ono će nam sigurno sve reći. Je li tako? — prostire Dragoš Stjepku, razapinje moju mrežu.

— Živio! Sjajno! Raskrinkat ćemo ga! Tek ukrasti pismo moraš ti, Dragoše! Ti si mnogo spretniji u takvim stvarima. I onda, tebi ne će ništa, osjeti li, opazi li. Na mene bi graknuo i nakostrušio se, puhao bi kao stari vepar jače od godine dana. Ne bi mi tvrdokoran znao čisto oprostiti, kad se bude s dušom dijelio. Znaš ga! — slaže nedlaže i obrazlaže Stjepko, oči mu u glavi vesele igraju.

Kod objeda nije mogao kum Stjepko iz mene ni slova izvabiti, niti mi pogleda uhvatiti, da je Božji. Upro ja kao jarac nogama u zemlju. Zato sam poslije objeda kroz šalukatre ljepše gledao. Gledao Stjepka kako pohlepno guta oštru udicu kao morovran glatku ribicu, gledao, kako s Dragošem u vrtu pod jorgovanom radoznao čita tobožnje pismo Steve Graovca, tobože meni ukradeno. Dragoš grize kao najmljen nokte i zanoktice, da ne pukne od smijeha, a kum Stjepko se snebiva, vrca i koprca, za glavu se hvata i trne, blijedi i crveni se. U glavi mu nered kao u pčelinjaku, u kojem je medvjed vrcao, košnice premetao. Zuji i bruji, šumi i tutnji, huči i buči, zveči i ječi. Misli ispod stida, misli munje brži, što je moglo biti, pa nije, jer šumar srećom ne reče. S takve mu se crne misli srce sledilo o Ilinju. Sobom se tjeskoban bavi, sobom lovcem, samo sobom, svojim lovačkim obrazom, najpreči je sam sebi. Sve misli, — po tom pismu, — u kakvu je tešku bijedu na ravnu putu mogao jadan pasti. Nitko ga više živ ne izvadi! Juh! Juh! Upropastio se. On, lovac, da je ustrijelio magare! Magare! A-u! O tom da pukne glas! Čitaju oni pismo, utrkuju se, — papir siromaški iz selskog dućana, ruka teška, slova nesigurna, — a pismo glasi doslovce:

»Poštovani i lijepi gospodine doktore!

Nijesam kriv, nimalo, ali ono nesretno pule, što smo ga u utorak ujutro radi Vaše huncutarije neopazice istjerali pred onoga uču iz Osijeka, da ga na livadi ubije pod srnjaka, parnulo. Oteglo se preko volje svoje i moje. Vi zapovijediste, da mu prije toga odsiječemo nakratko rep, da bude kusato, mi grešni navukli nož i još grešniji za 100 dinara odsjekli, a ono s te grdne rane iskrvarilo i lipsalo jadno. Nemojte se srditi, naša ludost a Vaša bijesna gospodska volja bila, ali magare stoji 700 dinara, kako smo se onovečeri kao prijatelji pogodili, ako ga učo nesmotren ujutro ustrijeli, da se pošteno osramoti, pa Vas zato sada lijepo molim, da mi čestit pošaljete po mome Đuri. Vaš grijeh, Vaša pokora, što bi htjeli reći. Mislim po duši, da je tako pravo, pa da već nitko i ne zna, kako ste se učen iskazali, kako ludo nadrljali, da je s kim, već s magaretom.

Molim, da mi čestit ništa ne zamjerite, a vrijedan gotove novce pošaljete.

Pozdravlja Vas iz Zdenkovca

Stevo Graovac«.

Netom su dočitali, odvalio se kumu Stjepku kamen sa srca, cijela klisura. Snašavši se, digao zahvalan pobožne oči k nebu i iz punih grudi, sretan sa svoje velike sreće a s moje, krvoloka, kao Bog na nebu pravedne nesreće, kliknuo iz svoje kljuse veselo, Dragošu i meni na još veće veselje:

»Pravedan je Bog!«

I onda su se smijali od srca. Zajedno. Stali, odahnuli, pa opet prasnuli. Smijali se zajedno i rodno, tek Stjepko, vjerni, meni, mome tobožnjem gorkom zalogaju za 700 dinara, cio Osijek će čuti, sve natajno, zlaradice, podsmijevati mi se, a Dragoš, istiniti, njemu, njemu nasamarenome Stjepku. Dragoš zato rodnije, kod same pomisli se od smijeha zagrca, suze briše, htio bi, ali od smijeha izreći ne može: »Pravedan je Bog!«

I ja sam se, u crvenoj vili iza bijelih šalukatra, smijao. Nisam drijemao. Ni ja tada, ni do ponoći, ne bih bio mogao, ni za pule, ni za 700 dinara, izgovoriti ni svoga imena od tri cigla slova, kamoli tri cijele, tri velike riječi: »Pravedan je Bog!«

Romano Mikulov T., Sušak:

LOVAČKE USPOMENE IZ BOSNE

KAD PUŠKA SLAŽE

U drugoj polovici mjeseca ožujka 1917. godine, ponovno je pao snijeg u Šipragama i okolici, dubok do koljena. Ranom zorom prolazio sam uz Demničku rijeku, gazeći snijeg, koji je još uvijek padao, i bacajući poglede na sniježnu okolicu, ne bi li opazio kakav trag divljači.

I zbilja! Pogled mi privuče neka dugačka crna pruga u snijegu na livadi, pokraj šume Lisičak. Znatiželjan što bi to moglo biti, uputih se onamo, te ustanovih, da su snijeg raskopale divlje svinje. Po tragovima sam ustanovio, da ih je bilo jedanajst komada, sviju veličina, koje su, idući iz Stražbeničke kose u Lisičak na obdanište, po snijegu rovile. Ja obiđoh svu šumu okolo naokolo, da vidim, da li su svinje ostale u šumi ili su samo kroz nju prošle. S veseljem sam ustanovio, da su u njoj ostale. Brzo se vratih u šumariju, te izvjestih upravitelja šumarije o svemu što sam vidio, kao i o čoporu svinja,

koje su se nalazile u Lisičaku, tek kojih pola sata udaljenog od Šipraga. Ujedno ga zamolih, da pođemo zajedno u lov, jer će lovina biti sigurna. Videći on u meni toliko oduševljenje, a i s nadom u uspjeh, odluči poći i on sa još jednim lugarom.

Za 11 sati urekosmo sastanak u potoku pod Lisičakom, jer sam ja morao još u selo Demiće, da dovedem tri hajkača.

Točno u 11 sati dočekao sam ja sa tri hajkača upravitelja šumarije, koji je došao sa lugarom Č. Odmah po njihovom dolasku uspesmo se u šumu Lisičak, na neki stari kolni put. Na prvoj zasjedi ostavih lugara Č., na drugoj upravitelja, a ja odoh dalje putem, te zasjedoh iznad nekog dubokog potočića. Hajkače uputih na mjesto odakle će početi prigonom, kamo oni odmah i doše, jer im je šuma bila dobro poznata.

Snijeg je još uvijek padao, premda nešto manje, a mlado drveće i granje se savijalo pod njegovom težinom.

Iz Stražbeničke kose čulo se praskanje starih i trulih suhara, koji su se lomili pod težinom snijega. Ja sam upravo promatrao, kako je jedna stara omorika stresla snijeg sa svoje krošnje, koji kao da joj je dosadio, pa se nekako sva kao zadovoljna zanjihala, kad li mi do ušiju dopre tiho i potmulo roktanje.

Roktanje je dopiralo iz smjera odakle su dolazili hajkači, pa sam bio odmah uvjeren, da čopor svinja ide prema meni. Pripravih stoga dugačku Werndlovu kuglaricu, a u lijevu šaku zgrabih još dva naboja, da mi budu pri ruci, te napeto isčekivah kada li će se na suprotnoj strani potočića pomoliti divlje svinje. Werndlovku sam uzeo zbog toga, što mi je za moju lovačku kuglaru ponestalo naboja, koje je radi rata bilo teško, skoro nemoguće nabaviti.

Nisam dugo čekao, kad preko kose, meni nasuprot, primjetim hrbat jedne divlje svinje. Hrbat se je čas pokazivao, čas opet nestajao iza kose. Dok sam ja to promatrao, začujem roktanje s lijeve strane preko potoka. Pogledavši onamo, opazim cijeli čopor, kako silazi u potočić. Nadao sam se, da će svinje preći na moju stranu, s ovu stranu potoka, pak sam radi toga ostao na mjestu kao ukopan.

I doista! Svinje su išle jedna za drugom, predvođene starom krmačom, pa sam lijepo mogao pucati i preko potoka. No kako sam bio uvjeren, a i sudeći po pravcu njihovog kretanja, da će doći bliže meni, a osim toga nisam bio siguran niti u dobrotu stare Werndlovke, pričekah.

Svinje se spustiše u potok, pređoše ga i pomoliše se predamnom na nekih 15 koraka. Prvi je išao ogroman, stari vepar, a za njim redom ostale. Stara veprina, kojem sam starost cijenio na nekih 8 do 10 godina, nakostrušenih čekinja, kljova dugačkih i bijelih, žmirkavih sitnih očica, puhao je kao lokomotiva, a surlom odbacivao snijeg nalijevo i nadesno kao lopatom. Pošao je ravno prema meni, a sve ostale za njim.

Sastavljeni u jednom pravcu očnik i očanik sa mojim pogledom, već su pokazivali mjesto na veprovoj čelenki, između očiju, kamo ima smrtonosna kugla, da udari. Ja okinuh, a ono samo »čvak«. Vepar se trgne, rukne, te odskoči ulijevo. Ja ponovno napeh kokot, uhvatih vepra na nišan i okinuh. »Čvak«, čulo se i po drugi put. Vepar rukne i puhne tako silno, da je snijeg ispred njegove surle odletio u zrak, pa pojuri svom brzinom u šumu, u gusti jelov i bukov podrast, a čopor za njim. Što sam brže mogao otvorih zatvarač, izvadih naboj, te stavih drugi i digoh pušku do oka. Prekasno! Stari vepar je već zamaknuo, tek sam čuo škljocanje njegovih zubi. Brzo nanišanih na drugu svinju, ali opet »čvak«. Mene je počeo oblijevati nekakav hladan znoj, a pred očima mračiti i nekakove zvijezdice poigravati. Brzo se sabrah, te otvorih zatvarač i samo okrenuh naboj u ležištu i pušku na oko.

Zadnja u čoporu je išla opet neka stara svinja, muklo rokćući. Nanišanih u rebra i odapeh. Prasak se razlijegnuo dolom i gorom, stare su omorike zadrhtale, a snijeg počeo s njih curkom curiti.

Što dim, što snijeg zastrli su mi vidik tako, da nisam vidio što se dogodilo sa svinjom na koju sam pucao. Promašio sam, pomislim u sebi. Noge su mi otežale kao olovo, a po leđima se kotrljale debele kapi znoja. Jadan i ljut, zgrabih pušku za cijev, zavitlah njome i bacih ju preko potoka. Slab i uzrujan sjedoh u snijeg, teško dišući.

Dotrčao je upravitelj šumarije, a i lugar Č. pitajući me što se dogodilo. Niti sam pravo ja njih čuo, niti sam znao, što sam im rekao, samo sam ostao sjedeći na snijegu, ne htijući poći niti pogledati mjesto na kojem je svinja bila u času kad je hitac pao. Učinio je to lugra Č., koji me za kratak čas pozove nekako veselim glasom.

Tračak nade sine u meni i ja pojurih k lugaru, koji mi na snijegu pokaže par kapi krvi. Požurih tragom, na kojem nađoh sve više krvi, a i sadržine želuca i crijeva. Znak, da je svinja prostrijeljena negdje kroz slabine. Ja se brzo vratih po pušku, te sav sretan opazih, da je ona pala najprije na neku malu omoriku i sa ove na snijeg tako, da joj se nije ništa dogodilo.

Brzo pođoh tragom ranjene svinje, koja je išla za svojim čoporom. Upravitelj šumarije i lugar Č. ubrzo zaostadoše, jer su meni noge oživile, a cijelo tijelo postalo nekako lagano, te sam brzo odmicao.

Za nekoliko minuta izbih na rub šume, a onda dalje preko sjenokoša iznad Čerkeza prema Garištu, sve tragom svinje, koja je sve jače krvarila.

Na jednoj stazi iznad Čerkeza opazim nekog starog čovjeka, svega zadihanog, kako mi maše rukama i nešto viče. Razabrah da je vidio čopor svinja, koje su prebjegle iz Lisičaka u Garište, a par stotina koraka za njima, da ide jedna svinja, sva krvava, pak da se je jako uplašio.

Ja pojurih još brže, pa kad sam stigao do prve niske šumice, nađoh u njoj prvi ležaj ranjene svinje. Naišao sam poslije na još nekoliko ležaja, ali u ovima već nije bilo krvi. Počeo sam opet gubiti nadu, no produžih traganjem, jer pisani i nepisani lovački propisi kažu, da se ranjena divljač mora tako dugo tražiti, dok se ili ne nađe ili dok se ne ustanovi, da je samo lakše ranjena, pak da ju nije moguće naći i što je još glavnije dobiti.

Idući tako nekom dolinicom, dođoh do nekog grma, kad iz njeg iskoči ranjena svinja, pa namjeri preko neke kosice. Brzo nanišanih i opalih, te potrčah na kosicu. Ja na kosicu, a svinja se kotrlja niz neku strminu i za čas ljosne u potok, kraj nekog malog mlina.

Od veselja zapjevah.

Dobra pola sata kasnije, dođoše upravitelj šumarije i lugar Č. i nađoše me kako sjedim na mekom divanu — na velikoj divljoj svinji.

KAD PUŠKA PALI

Nekako sredinom rujna 1916. godine zaputio sam se iz Krabanje pod Konjuhom, gdje mi je tada bilo sjedište, niz potok Oskovu. I dok su po dalekim ratištima grmili topovi i štektale strojne puške, vladao je šumom potpuni, blaženi mir. Gotovo svi muškarci, sposobni za rad, ostavili su svoje domove i tamo negdje daleko, daleko od svojih milih i dragih živili i umirali u ratnom vrtlogu.

Šumska poduzeća su obustavila rad, jer nije bilo radne snage, a šuma nije ni osjećala, da ne ima lugarskog osoblja, jer šumske štete nije niti imao tko praviti. Ono, što su nejaka djeca, starci i

žene, po okrajcima šuma mogli nasjeći i nabrati, baš za najnužniju kućnu potrebu, nije bilo skoro ni spomena vrijedno.

Prvo jesensko lišće je padalo, te lepršajući od grane do grane, lijegalo na mekanu šumsku zemlju, čekajući da ga kadgod uskovitla jaki vjetar, koji je gordu šumu bunio u njezinom miru.

Po rosnoj travi su se opažali tragovi razne divljači, koju nitko nije u njezinom miru bunio, jer je dapače i najveći krivolovac Mitar iz Tuhovca bio na ratnom polju. Uz obale potoka opažali su se tragovi vidra, naročito uz potok Oskovu, koji je bio pun naših potočnih pastrva, a također i onih, zvanih amerikanki. Rakova je bilo toliko, da nisam trebao niti račila, već sam rukom hvatao i vadio iz pukotina i ispod starih klada koje su ležale u potoku.

Idući tako jednog dana uz potok Oskovu i promatrajući te tragove, začujem iza sebe ljudske glasove. Okrenem se i opazim kako me promatraju četiri čovjeka, od kojih je jedan vodio psa privezanog na uzici.

Na moj upit što tu traže, odgovoriše mi složno, da su izgubili dvije krave i jedno june, pak su pošli da ih traže, jer su im neki ljudi rekli da su ovamo zašle. Ujedno me zapitaše, da li možda nisam ja vidio kakova goveda. Odgovorih im da nisam, te se ujedno približih njima, jer sam samotujući po šumama, rijetko kada razgovarao s ljudima, pak sam bio željan ljudskog razgovora.

Posjedasmo na zemlju, prekriženih nogu, onako po bosanski i raspredosmo razgovor o svemu i svačemu, kad li me jedan od njih upita:

»A je si li ti avdžija?« (lovac).

Odgovorih mu da jesam i ujedno ga zapitah zašto me to pita.

»Ma znadeš, nema ni čejrek sahata (četvrt sata) odavde, kad smo prelazili preko Ravnog bora, tražeći izgubljena goveda, opazimo u jednom dolu divljeg krmka kako ruje. Mi ga nijesmo plašili, pa evo, ako si avdžija, mi ćemo ti krmka pokazati, a ako treba i natjerati«.

Razumije se da sam prijedlog objeručke prihvatio, te odmah pođoh s njima uzbrdo na Ravni bor.

Oprezno se primakosmo nekoj uvali, u kojoj je navodno prije pola sata divlji krmak rovio, ali ga tamo više ne vidjesmo. Kad smo sašli na dno uvale, zaista sam ustanovio, da je zemlja bila sva izrovana svježim rovinama. Ustanovio sam nadalje, da su tu bile dvije

svinje, a sudeć po tragovima jedna je morala biti velika, a druga nešto manja.

»Što ćemo sada?« zapitah ljude, koji su sa zanimanjem promatrali, kako ja istražujem tragove, te smjer kojim su otišle.

»Evo, ovako ćemo«, odgovori mi onaj, među njima najjači i najkrupniji.

»Ja ću te odvesti na busiju, kraj koje krmci prolaze kad idu na drugu stranu Ravnog bora. Meni je to poznato, jer sam češće ovuda hodio kao hajkač. Kad ti zasjedneš, ja ću se vratiti ovoj trojici, pa ćemo mi šikaru zahajkati, a i ovog šarova pustiti, jer i on voli potjerati krmke. Samo ti pazi da ne promašiš«.

Ja poslušah, te pođoh s njim do busije, do koje smo došli za nekih 20 časaka. Tu me on ostavio, no prije nego što je otišao, upre prstom u neku šikaru i reče: »Eto, odanle će izaći krmak, pa će onda ispod tebe preći na drugu stranu kose. Ako ga ne ubiješ — ej sadile i s Bogom«.

Ubrzo je prestalo i šuštanje lišća ispod njegovih opanaka i nastala potpuna tišina.

Čekajući skoro preko pola sata, miran i nepomičan, opazim na suprotnoj strani brijega, u već odrasloj borovoj šumi, srnu sa dvoje lanadi. Srna je polagano išla, neprestano postajkujući i čupkajući tu i tamo po koju travčicu, dok se lanad oko nje veselo poigravala. Promatrao sam ih sa uživanjem, dok mi pogled ne pade na jedan šumski puteljak, kojim se nešto micalo. Pogledam bolje i opazim lisicu, koja je usmjerila ravno prema meni. Nisam htio na lisicu pucati, jer sam očekivao krmke i tako je ona došla k meni na nekih 15 koraka, pa opazivši me okrenula se kao na igli, švignula repom i nestala u šikari.

Još sam čuo šuštanje lišća pod njezinim nogama, kad iz šume, odprilike oko 300 m. od mene zaori glas šarova. Činilo mi se da je neko vrijeme strahovito lajao na jednom mjestu, a onda se glas počeo sve više meni bližiti. Kroz šikaru sam lijepo mogao promatrati velike skokove divlje svinje, ali je ona na moju žalost uzela drugi smjer, mnogo niže od mene, tako da nisam mogao ni pucati i odjurila u gustu bukovu šikaru, praćena oštrim lavežom dobrog šarova. Šarovov se glas čuo sve dalje i dalje, dok se nije izgubio negdje s druge strane Ravnog bora.

Mislio sam već da je s lovom svršeno i sjedoh na zemlju. No tek što sam sjeo, puče neka suha grana iza mene u šikari. U prvi čas

sam pomislio, da je to jedan od mojih hajkača, no ipak sam skočio i pripremio pušku. Jedva sam to učinio, kad iz šikare izniče dosta velika divlja svinja, koja, ugledavši me, brzo zaokrene udesno. No ja sam bio još brži, te prije nego li je zamakla u šikaru, hitac je planuo, a oblak dima od crnog baruta zavio me tako, da nisam vidio više ni svinje, ni mjesta gdje je bila. Tek mi je moj dobri sluh javljao, da je svinja napravila nekoliko skokova i da se potom sve smirilo.

Dim se je razišao, a ja pušku ponovno napunio, sve u uvjerenju da sam dobro gađao i da je svinja morala biti pogođena. Pričekao sam neko vrijeme, a zatim pošao do mjesta gdje je svinja bila kad sam pucao.

Isti čas dođoše i moji hajkači, pa kad im pokazah mjesto gdje je svinja bila i kojim je smjerom otišla, zavrti jedan glavom i podigavši nos uvis, reče: »Tu smrdi krmak i ne može biti daleko«. Rekavši to pođe odmah u šikaru, a i mi ostali se razdijelismo i pođosmo također u potragu.

Ne potraja dugo, kad onaj finonosić zaviče:

»Evo ga! Tu leži!«

I zbilja. Iza neke trule klade ležala je divlja krmača, odprilike 4 godine stara i oko 120 kg. teška.

Teškom mukom odvukosmo krmaču do ložionice šumske željeznice u Oskovoj, gdje sam moje hajkače i pomagače, po starom običaju, nagradio rakijom i duhanom, jer za kakovu novčanu nagradu nisu htjeli ni čuti.

NA SVJEŽEM TRAGU

Početkom ožujka 1917. godine osvanulo je jedno jutro pod novim malim snijegom. Obradovah mu se kao dijete igrački, jer sam tek nedavno bio ovamo, šumariji Vrbanja u Šipragama, premješten, pa nisam znao, da li ovdje ima kakove divljači i ako je ima gdje se nalazi. Nisam to mogao ni znati, jer su lugari bili na ratištu, pak mi nije imao tko kazati i podučiti me. A sada, sada će mi sve to ovaj novi snijeg kazati i pokazati.

Rano otiđoh u šumariju i posvršavah poslove, a kada je došao i upravitelj zamolih ga, da mi dozvoli poći u šumu, što je on nekako nevoljko i dozvolio.

Tko sretniji od mene. Brzo se spremih, pa u šumu, sve uz neki Demički potok, koji izvire između »Debelog brda« znamenitog radi

znatnog broja medvjeda i »Djevojačke ravni« odnosno »Zastjenja«, pak protičući ispod sela Demića i usput okrećući nekoliko malih vodenica, utječe u potok u Šipragama.

Lijeva strana Demićkog potoka, idući uzvodu, bijaše dosta strma i pokrita mješovitom šumom, zvanom »Stražbenička kosa«, po kojoj su tu i tamo polijegale lijepe sjenokoše, vrlo prikladne za doček srnjaka.

Desna strana bijaše nešto manje strma, pak su se radi toga po njoj pružile sjenokoše i polja iz sela Demići i Čerkeza.

Između sela Šipraga i Demića, nekako na pol puta, stajala je oko 16 ha velika i lijepa jelova šuma, zvana »Lisičak«, koja se u potoku vezala sa »Stražbeničkom kosom«, dok je sa ostale tri strane bila opkoljena poljima i sjenokošama.

Prolazeći uz Demički potok i došavši do mjesta gdje su se šume spajale, primjetim u snijegu tragove dosta jakog čopora divljih svinja, koje su sišle sa Stražbeničke kose, pa preko potoka prešle u Lisičak. Pregledavajući te tragove, prva mi je misao bila, da li su svinje ostale u Lisičaku ili su produžile preko Demićkog polja u prašumu Garište, u kojoj je bila prava domaja i njihova i medvjeda.

Odlučim obići čitav Lisičak, pa to i učinih. Dva sata poslije naporna hoda bio sam opet na mjestu s kojeg sam pošao, jer sam pri ophodu ustanovio, da svinje nisu izašle iz Lisičaka, već da su si obdanište izbrale negdje u kakovom gustišu u istoj šumici. Pođoh stoga tragom svinja kroz šumu, oprezno se šuljajući. Kada sam stigao odprilike u sredinu šumice, primjetim da su svinje zašle u neku gustu i nisku jelovu šumicu, jedva 2 do 3 m. visoku, kojoj su se dolnje grane već bile posušile.

Uspravno nisam mogao hodati, a radi gustih krošnja ne bi ništa vidio, a također i radi dolnjih suhih grana, koje bi sigurno nogama lomio, te time prouzrokovao njihovo pucketanje, što bi svinje odmah čule i naravno odjurile prije, nego li bi ih ja i opazio. Radi toga sam legao i potrbuške se provlačio između mladih jelica.

Došavši do sredine, primjetim na zemlji stare bukove i jelove izvale, koje su mi priječile svaki pogled kroz branjevinu. Podignem malo glavu, ne bi li bolje vidio. Kad, ali eto belaja. Glavom sam udario o jednu suhu grančicu. Ona pukne, a među izvalama nastade trka, metež i roktanje. Sad sam već znao što je. Svinje su čule kada je grančica pukla, pa jer one ne čekaju, razbježaše se na sve strane, tako da nisam dospio niti pušku dignuti, a kamo li pucati. Jedva da sam opazio par nekakovih crnih sjena, kako su isčezle.

Osluhnem malo, da vidim na koju će stranu. Kada sam razabrao da idu uzbrdo, pojurim i ja iz gustiša, ne bi li što prije stigao u staru rijetku šumu. Žurio sam se kolikogod sam mogao, ali gusto granje mladih jelića nije ništa marilo za moju žurbu, već me sustavljalo, greblo po rukama i udaralo po licu.

Kada sam teda negda, sav izgreben i poderan izašao u staru šumu opazim dvije svinje, kako mašući svojim kratkim repićima, jure jedna za drugom uzbrdo. Brzo podignem pušku, nanišanim na onu zadnju i odapnem. Svinja na koju sam pucao iz udaljenosti od nekih 80 koračaja, bolno zacvili. Znak, da je kugla udarila u neku kost, jer svinja inače ranjena ne cvili. Uz to se okrene i nekako zavraćajući zadnjim krajem, pojuri niz brdo, prema potočiću. Druga proslijedivši još brže svoj put, zamakne u neko gusto grmlje, te nisam niti dospio na nju pucati.

Ja pođoh do mjesta, na kojem je svinja bila, kad je hitac planuo. Pretražio sam najpomnije svaku stopu snijega, ali ne nađoh niti kapi krvi. U snijegu sam primjetio, da je ranjena svinja, bježeći niz brdo, vukla nekako zadnjim svojim krajem, a trag je vodio prema potoku. Sađem i ja do potoka njezinim tragom, ali se ovaj kraj potoka pomiješao sa tragom mnogih drugih svinja. Pođoh i ja tim tragovima, koji me odvedoše na vrh šume Lisičak, pa preko Demnićkih livada u Garište. Kako cijelim putem, niti uz najpomniju pretragu nisam našao niti kapi krvi, vratim se do potočića, te pođoh niz potok.

Gotovo već na utoku potočića u Demićku rijeku bio je neki mali vodopad, jedva oko tri m. visine, a ispod njega poveći vir. Na strmini s lijeve strane ležala je ogromna bukva tako, da joj se vrh zabio baš u sredinu vira.

Promatrajući vir i ispitujući pogledom, gdje bi mogao preći na drugu stranu, zapne mi pogled o neki crni predmet u viru, koji se bio baš pomaknuo, kad sam u njega gledao. Uzmem dalekozor da vidim što je to i na svoje najveće zadovoljstvo razabrah, da je to glava divlje svinje, čije je tijelo bilo sasvim u vodi. Iz vode su joj virile samo uši, oči i njuška.

Premda sam bio siguran, da je to ona »moja« svinja i sigurno teško ranjena, jer ranjene svinje rado traže vodu, da joj ublaži boli, a i da se sakrije od progonitelja, ipak sam pomislio na svaki oprez. Radi toga se polako povučem natrag, da zaobilaznim putem dođem do korijena one izvaljene bukve, ispod čijeg se vrha nalazila svinja.

Uspnem se na brijeg, pa polako okolo, sve dok nisam došao do korijena one izvaljene bukve. Sada polako malo izvirim i opazim da je svinja do polovice tijela izronila iz vode i da pozorno gleda onamo, gdje sam ja malo prije stajao.

Prinesem pušku k oku i odapnem u plećku iz udaljenosti od jedva 20 koraka. Prasak je muklo odjeknuo po uvali i daleko tamo po Stražbeničkoj kosi.

Svinja iskoči iz vira, pa se stade penjati na suprotnu stranu obale. Već sam pomislio, da sam promašio i htjedoh pucati po drugi put, kad li se svinja propne, te prebacivši se leđimice natrag, ljosne u vir da je voda nadaleko naokolo sve poprskala. Spustivši se do vira ustanovio sam, da je svinja na izdisaju. Jedva je nekako dohvatim za zadnju nogu i teškom mukom izvučem na obalu.

Dok sam ja bio zabavljen izvlačenjem svinje iz vode, začujem kako se sa suprotne strane brijega ruše pojedini kamenčići. Pogledam gore i opazim jednog čovjeka, kako se spušta k meni u potok. Kad je došao do mene, upitam ga što traži ovdje. On mi odgovori, da je vidio svinje, a čuo i pucanje, pak je došao da vidi, tko je svinju ubio.

Ovaj seljak mi je došao kao naručen, jer je imao uza se još i sjekiru. Brzo otvorim i očistim svinju, a zatim onom seljakovom sjekirom odsiječem jedan bukvić, te svezavši svinji sve četiri noge i provukavši joj onaj bukvić između njih, uprtismo je nas dvojica, pa niz Demićku rijeku do Šipraga. No kako je svinja bila teška oko 110 kg. to smo skoro na svakih stotinu koračaja zastajali i odmarali se, dok napokon stigosmo k mojoj kući.

ZA PREPARACIJU

ptica i sisavaca najbolje se obratiti na preparatora Hrv. nar. zool. muzeja Pavla Allingera, Zagreb, Demetrova ul. 1. ili Javorovac 3.

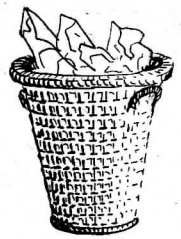

Iz uredništva

Svim cij. suradnicima i čitaocima našeg Vjesnika javljamo, da se uredništvo odselilo iz Radišine ulice.

Radi toga molimo sve, koji se bilo u kojem predmetu obraćaju na uredništvo, da odsele svoja pisma, dopise, upite itd. šalju na:

UREDNIŠTVO LOVAČKO RIBARSKOG VJESNIKA
na ruke Čeović ing. Ive
ZAGREB
Draškovićeva ul. 29-I. kat.

Lovno zakonodavstvo

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO ŠUMARSTVA I RUDARSTVA
Odjel za šumarstvo

Broj: 7440. M. Š.-1941.
Predmet: Lovačkim društvima obavjest o kaznama po Zakonu o lovu.

1.) Kotarskim oblastima — SVIMA

2.) Gradskim poglavarstvima — SVIMA

za 1—2.

§-om 90 Zakona o lovu predviđene su kazne oduzimanja lovačke karte na stanovito određeno vrijeme, odnosno, predviđeni su slučajevi, kad pojedina osoba ne može dobiti lovačku kartu.

Ta oduzimanja lovačkih karata odnosno nemogućnost dobivanja istih dužne su provoditi — ispitivati prvomolbene opće upravne vlasti, koje te karte izdaju osobama stalno nastanjenima na njihovom području.

Međutim, u slučaju preseljenja osoba bez preduvjeta za dobivanje lovačke karte u područje druge takve vlasti, onemogućila bi se zakonom predviđene kazne ne izdavanja lovačke karte jednostavno s razloga, što ta vlast nije obavještena o tim kaznama.

Po §-u 99. Zakona o lovu, na regalnom području (Bosna i Hercegovina) mogu lovačku kartu dobiti samo osobe, učlanjene u kojem saveznom lovačkom društvu. Isto tako, po čl. 5. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu izdavanja lovačkih karata i dopuštenja za lovljenje, na području zakupnog sistema (Ostali dio Nezavisne Države Hrvatske): mogu u pravilu tu kartu dobiti samo takova lica, no iznimke dozvoljava ban (sada nadležni ministar) po saslušanju nadležnog Saveza lovačkih društava. I po Uredbi o proračunu bivše banovine Hrvatske za god. 1941. čl. 93. predviđena je banovinska taksa na lovačke karte, za članove 75.— Din., a za nečlanove 200.— Din.

Nadalje je pravilima svih lovačkih društava određeno, da članom društva ne može postati osoba, kažnjena radi prekršaja Zakona o lovu.

Iz svega navedenog slijedi, da u pogledu izdavanja lovačkih karata lovačka društva, dotično Savezi lovačkih društava vrše izvjesne službene funkcije kao i po §§ 5, 7, 12, 18, 19, 59 i 77 Zakona o lovu, pa je neophodno potrebno, da budu obavještena o izrečenim kaznama za prekršaje toga Zakona.

Stoga će u buduće prvomolbene opće upravne vlasti od dana primitka ovoga raspisa, o svim kaznama izrečenim zbog prekršaja Zakona o lovu, ureda radi obavještavati nadležne Saveze lovačkih društava (na dominalnom području Savez lovačkih društava Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu, a na regalnom području Savez lovačkih društava N. D. H. na području Bosne i Hercegovine, Sarajevo). Ukoliko se kazne radi oduzima lovačka karta, to naročito istaknuti.

U Zagrebu, dne 3. srpnja 1941.

Pročelnik odjela:
Ing. ABRAMOVIĆ v. r.

Broj: 7440. M. Š.-1941.
Predmet: Kao napred.

1.) SAVEZU LOVAČKIH DRUŠTAVA NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE
ZAGREB

2.) SAVEZU LOVAČKIH DRUŠTAVA NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE
NA PODRUČJU BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Prednje se dostavlja na znanje i daljni postupak zamolbom, da se na temelju saopćenja prvomolbene opće upravne vlasti obavjesti lovačko društvo u onom području, u kojem se kažnjeni lovac nalazi te da naslov takovim lovcima ne izdaje iskaznice, odnosno da im je uskrati.

Pročelnik odsjeka
za lov i lovno gospodarstvo:
LOVRIĆ v. r.

Savezne vijesti

SAVEZ LOVAČKIH DRUŠTAVA NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE U ZAGREBU

Broj: 1570-1941. Zagreb, 16, srpnja 1941.

Uredništvu LOVAČKO RIBARSKOG VJESNIKA

Zagreb

Čast nam je poslati Vam priloženo, s molbom da u slijedećem broj Vjesnika otisnuti dati izvolite:

1.) Izvještaj Saveza o radu u god. 1940.
2.) Ivještaj o primicima i izdatcima u god. 1940.
3.) Prijedlog proračuna za god. 1941.
4.) Imovinsko stanje Saveza koncem god. 1940.

21. IV. predao je sudbeni vijećnik g. Dr. Mate Žuvičić Savezu spise i 5.300.25 Din. Savezne sekcije za Dominalni sistem, koja je uslijed novih prilika likvidirala.

25. travnja 1941. primljeno je predsjedništvo Saveza kog g. Ministra šumarstva i rudarstva ing. Ivice Frkovića, kojom zgodom je na pozdrav predsjednika Saveza g. Ministar odgovorio, da Savez može uvijek računati na njegovu potporu.

14. lipnja održana je sjednica Saveza, na kojoj je izviješćeno, da je osiguravajuće društvo »Anker« otkazalo Savezu osiguranje njegovih članova, koji otkaz nije primio do znanja, jer nema zato zakonitog uzroka.

Savez je održao 14. VII. 1941. odborsku sjednicu na kojoj su primljeni u Savez Hrv. seljačka lovačka društva: Glina sa 30 članova, Daruvar sa 59 člana, Đakovo sa 287 i Grubišno Polje sa 24 člana. Na toj sjednici je nadalje izvješćeno, da je Savez podnio Maršalatu naše vojske predstavku, kojom je molio posredovanje kod stranih vojnih vlasti, da bi zapljenjeno lovačko oružje povratile našim civilnim vlastima. Ista predstavka je u prepisu predložena i Ministarstvu šumarstva i rudarstva sa molbom da ju podupre. Međutim do danas još nismo dobili riješenja. Na istoj sjednici uzeti su do znanja računi za god. 1940., proračun za god. 1941. i izvješće o radu u god. 1940.

Nadalje je zaključeno nagraditi radi revnog proganjanja krivolovaca: Općinske redare iz Sesveta Matu i Blaža Kušekovića, koji su u borbi sa zvjerokradicama teško ozlijeđeni bili, svakoga sa 500.— Din., lugara Marka Mušića, oružničkog narednika Stjepana

Maratovića, oruž. narednika Petra Tolića, oruž. podnarednika Stjepana Mandekića i oruž. desetnika Miju Belančića, svih iz Otoka, svakoga sa 200.— Din.

Dobra kob!

Tajnik:
Krišković v. r.

IZVJEŠTAJ SAVEZA LOVAČKIH DRUŠTAVA U ZAGREBU O RADU U GODINI 1940.

5. svibnja pr. godine kada je izvanredna glavna skupština poklonila svoje povjerenje našoj današnjoj upravi Saveza, važan je datum u životu našeg lovstva. Toga dana došle su do izražaja sve krijeposti, koje rese lovca: iskrenost, požrtvovnost, nesebičnost i drugarska svijest. A i nije moglo biti drugačije kod čovjeka — lovca, koji je sa prirodom u neposrednoj vezi. Sloga, koja je toga dana postignuta, mogla bi služiti svim i svakomu za primjer.

Rastali smo se poslije skupštine spokojni i mirni, uvjereni, da smo u interesu lovstva učinili našu dužnost. U upravni odbor došle su mnoge nove sile, na teške dužnosti i odgovornost prvi put pozvane, nu sa najboljom voljom za rad. Viditi ćete iz naših izvješća kako smo odgovorili tom povjerenju.

Na našoj lanjskoj skupštini nije nas iznenadio veliki interes za naše lovstvo i za naš Savez u matici hrvatskog naroda u našem najvećem staležu, u našem seljaštvu. A i razumljivo je, da onaj tko obrađuje zemlju nemože i nesmije biti drugo, već prijatelj lovstva. Djeca prirode nemogu mrziti stvorove Božje, koji su po božjim i po ljudskim zakonima vezani sa zemljom, a to je naša divljač, bez koje bi naša polja i lugovi bili pusti. Sudjelovanje seljačkog staleža u životu našega lovstva potrebno je upravo tako kao i u svim drugima granama našega narodnog života. To su eto naši napredni seljaci uvidjeli i tomu se mi moramo svi od srca radovati. Kako na inim poljima, tako je i u lovstvu njihova suradnja za napredak našeg lovstva dragocjena.

Za sada je to samo početak rada na trnovitom putu, koji rad ozbiljnim i poštenim shvaćanjem vrijednosti i značaja lovstva za narodno gospodarstvo, mora donijeti najbolje i najveće uspjehe. Seljak će u slozi sa gradskim čovjekom stvoriti čuda. Polažemo svi lovci u tu okolnost najveće nade, da bi se lažno i nepošteno shvaćanje o lovu skršilo i zakon poštivao.

Sve te komponente djelovale su na zadnjoj skupštini na sve i na svakoga i rezultirale u jednodušnosti i slozi pri izboru našeg odbora,

pa u upravi našeg Saveza sudjeljuju eto konačno i naši lovački drugovi seljaci, koji shvaćaju svoj poziv ozbiljno i doprinašaju u našem zajedničkom radu također svoj dio. Osnovana su od onda brojna hrvatska seljačka lovačka društva, koja nas podupiraju u našem nastojanju za normaliziranje lovačkih prilika u Hrvatskoj.

Novi odbor nije baš u najljepše vrijeme preuzeo upravu Saveza. Ratna bura, koja je zahvatila svijet prouzročila je, da smo i mi čak i u lovstvu osjetili velika poremećenja. Bilo zloba, bilo koristoljublje, bilo neukost i strast harači u našim lovištima. Sa svih strana stižu nam dnevno tužbe i jadikovke o nesmiljenom tamanjenju divljači, o zlim djelima krivolovaca, o ugrožavanju lovozakupnika i lovočuvara, kojima zli ljudi onemogućuju vršenje njihovih prava i dužnosti, o kršenju i nepoštivanju zakona, o posjedovanju oružja bez oružnog lista, o lovu bez lovne karte itd. Svi apeliraju i svi očekuju pomoć od vlasti, koja je u prvom redu zvana uspostaviti toli potrebni red u lovstvu. Ne zna se ili se neće da zna, da ovakova vremena zahtjevaju potpune ljude i da pojedini organi vlasti, a i privatnici moraju za normaliziranje doprinesti najveće osobne žrtve. Bez borbe i bez žrtava nećemo moći uvesti red u ničemu, pa i u lovstvu. Narodna pjesma pjeva: »I drumovi će poželiti Turaka, a Turaka više biti neće«, ne dao Bog da naša buduća pokoljenja zapjevaju: »I polja će poželiti zeca, ali zeca više biti neće«.

Za nas je najžalosnija vijest, kad čujemo da se više puta kažnjeni krivolovci i krivolovci od zanata učlanjuju u lovačka društva i da ih društva kao članove primaju. Rijetko tko od njih misli pošteno kad kani pod plaštom zakonitosti i dalje harači ti. U istinu amnestije su i u lovnim prekršajima mnoge grijehe oprostile, nu vrlo su rijetki oni, kod kojih se možemo nadati da će od Šavla postati Pavli, koji će od zvjerokradice postati ispravni lovci. U tom pravcu nemožemo dovoljno moliti naša lovačka društva i naše vlasti, da budu vrlo oprezni pri primanju članova u lovačka društva i pri izdavanju oružnih listova i lovačkih karata.

Naročito treba istaknuti, da ih ima mnogo koji su dobili oružni list za lovačko oružje, a da nemaju lovne karte odnosno da su si ju izvadili samo za jednu godinu, kako bi opravdali molbu za posjed odnosno nabavu lovačkog oružja. Naše lovačke organizacije, svaka u svom području morale bi najveći interes posvetiti toj okolnosti. Kod vlasti t. j. kod kotarske oblasti i gradskog poglavarstva mogu uvijek saznati tko ima na kakovo oružje oružni list i tko je dobio lovnu kartu za onu godinu. Bilo bi ne samo lijepo već za suzbijanje krivo-

lovstva od najveće koristi, kada bi kotarske oblasti i gradska poglavarstva od zgode do zgode obavijestili ne samo oružništvo, već i lovačke organizacije komu su izdali oružne listove i lovne karte. Primili smo mnogo pritužba, da lugari t. j. čuvari šuma i poljari, koji nisu istodobno i čuvari lova nose lovačko oružje i da ih nije lahko kontrolirati u pogledu nepovlasnoga izvršenja lova. To je pitanje riješeno sa jasnim zakonima i odredbama, pa je nepojmljivo da se i u tom pogledu nepoštiva zakon.

U borbi protiv krivolovstva izdale su naše vlasti hvalevrijedne i stroge naredbe, nu unatoč tomu vlada nered. Uvijek se nađe demagoga, koji su nastojali sa političkim vezama osujetiti izvršenje na zakonu osnovanih odluka vlasti i ugađati niskim instiktima nerazumne mase. Ljuto će im se to osvetiti i konačno će na vlastitoj koži osjetiti taj njihov »narodni rad«.

Prošle stroge zime i bolesti reducirale su također vrlo znatni broj naše plemenite divljači. Trebati će dugi niz godina, da se stanje divljači podigne. Vlasti su iz toga razloga zgodnim odredbama produžile lovostaju, nu do naših je lovačkih društava i lovaca, da prema stanju divljači u njihovim lovištima tu lovostaju dobrovoljno još i prošire. Sa zahvalnošću ističemo, da su na naš poziv skoro sva lovačka društva poslala izvještaje o stanju divljači u njihovom kraju, i da je bilo žalibože vrlo malo povoljnih i utješljivih. Uzmimo si to k' srcu, obuzdajmo našu lovačku strast, štedimo pri odstrelu, hranimo našu divljač u zimi, nagrađujmo dostojno odstrel grabežljivaca i proganjajmo nemilosrdno krivolovce.

Moramo naročito istaknuti, da nas je vlast u svakom pogledu podupirala i da su naši prijedlozi, predstavke i pritužbe vrlo savjesno, brzo i povoljno riješene bile. I na ovom mjestu se naročito zahvaljujemo zapovjedništvu oružništva u Zagrebu i lovnom referentu kod bivše Banske vlasti, koji su nam uvijek svoju potporu pružili.

Obična subvencija iz lovačkog Fonda bila nam je ove godine dana u visini od 8.000.— Din. od koje smo platili nepravedno 600.— Din. takse.

Prema našim popunjenim pravilima, ušli su u naš Savez i lovci iz Dalmacije preko njihove Sekcije u Splitu. Sa sekcijom u Splitu bili smo u tjesnoj vezi i radili paralelno sa ujedinjenim silama, a međutim opet im prepuštali, da uređuju njihove lovne odnošaje prema tamo vladajućim prilikama i običajima.

Dne 17. studena i slijedećih dana sudjelovali su naša dva delegata na skupštini tadanjeg Središnjeg Saveza lovačkih udruženja u Be-

ogradu, gdje se je između ostalog dostojno i stručno odbio nerazuman prijedlog o promjeni lovnog zakona radi tobožnjeg »zeca štetočinca«. Nadajmo se da ovaj prijedlog nije dobio publicitet u inozemstvu, jer bi nam bio našem dobrom glasu jako naškodio. Središnji Savez dao nam je pripomoć za nabavu kuće u iznosu od 5.000.— dinara.

Iza lanjske skupštine bio nam je prvi posao kupiti kuću, osigurati si krov nad glavom. Nije to bilo baš lahko i jednostavno, jer su cijene kućama bile već znatno u porastu, a opet valjalo je naći kuću i to na zgodnom mjestu u središtu grada. Nismo imali ni sav novac raspoloživ, a opet se nismo htjeli zadužiti. Kako smo se morali žuriti, jer su cijene dnevno skakale, to smo se već desetak dana iza skupštine odlučili na kup današnje kuće dvokatnice broj 9. u Berislavićevoj ulici, koja nam je u svakom pogledu od svih u obzir dolazećih objekata najbolje odgovarala. Nu i tu je bilo poteškoća, jer smo morali pregovarati i kupovati kuću od nasljednika, koji su mogli perfektuirati kupoprodaju istom poslije namirenja ostavinske pristojbe, koju smo morali mi predujmiti prodavaocima. Vještim, požrtvovnim, brzim i nesebičnim radom jednoga od naših vrijednih članova predsjedništva, iskusnog pravnika, prebrođena je i ta poteškoća i već 25. svibnja imali smo potpisan valjani kupoprodajni ugovor. 1. srpnja stupili smo u posjed kuće i 13. srpnja ju potpuno iplatili. Bili smo pri tom prisiljeni raspolagati i sa glavnicom Fonda Zelenog križa, što smo do konca godine povratili sa kamatima, tako da Fond nikakovog gubitka pri tomu pretrpio nije. Osim toga uzajmio nam je 50.000.— Din. beskamatno i jedan član našega Predsjedništva na kraće vrijeme, dok nam je uložak u štedioni postao raspoloživ. Sretno smo svladali tako sve poteškoće bez sklapanja nekoga hipotekarnoga zajma.

Za kuću je plaćeno na kupovnini 920.000.— Din., za prenosne pristojbe Državi, Banovini i Gradu samo 48.3000.— t. j. polovica po zakonu propisanih taksa, nu zato moramo plaćati godišnje osim svih redovitih daća još i tzv. prenosnu dopunsku taksu u iznosu od 7.360.— Din. Za sve ine troškove kod kupa kuće, koji su se skoro isključivo sastojali od biljegovine i za službenu procjenu platili smo samo 360.— Din., jer nam javni bilježnik Dr. D. D. i naš član predsjedništva — odvjetnik, nije računao za svoj trud ni pare! Hvala im!

Moramo ali istaknuti, da se je ta ili koja druga kuća pred godinu dana mogla kupiti jeftinije. Kuća za sada nosi brutto 63.000.— Din. godišnje od čega plaćamo za sada javnih daća 20.740.— Din. Nadamo

se, da će nam se javne daće nešto sniziti, jer nas po zakonu pripada oprost od daća barem za naše prostorije, što smo odmah i zamolili, nu još riješenja dobili nismo. Prostrano neizgrađeno dvorište i jaki zidovi kuće daju nam mogućnost povećanja našeg objekta, a time i sigurni ulog suviška gotovog novca i povećanje rente.

Naše uredske prostorije u prizemlju morali smo si najprije urediti i tako smo se konačno 10. srpnja uselili u svoje, gdje imamo za sada dovoljno mjesta za redoviti rad. Morali smo si za pisarne nabaviti najnužnije pokućtvo, pa smo sada i u tom pogledu dostojno opremljeni. Za loženje naše pisarne nabavili smo si ogrijevna drva kod Našičke tvornice tanina, koja nam je prodala 8.000 kg. sa 30% popusta od maksimirane cijene, za što joj i na ovom mjestu zahvaljujemo. Eto, tako imamo davno željenu svoju kuću, imamo svoje prostorije i nismo dužni nikom ništa.

Primopredaja tajničkih i blagajničkih agenda uslijedila je već 9. i slijedećih dana mjeseca svibnja i od onda odvijao se uredski rad uz pomoć triju namještenica bez poremećenja. Registrovano je 3.278 spisa u urudžbeni zapisnik, blagajnički dnevnik iskazuje u primitku 1.315, a u izdatku 456 stavaka. Evidencija članstva, osiguracija, ter oprema »Vjesnika« troše najveći dio pisarničkog rada, što smo donekle osnutkom društvene kartoteke pojednostavili i u kojem ćemo nastojanju i dalje ići. Vlastima i članovima davali smo strukovna mnjenja u obilnoj mjeri, a intervencije i predstavke u interesu lovaca i lovstva kod raznih ureda bile su po mogućnosti brzo i savjesno izvršene.

Na ovom mjestu moramo istaknuti jednu pako nepovoljnu pojavu, koja se često opetuje. Oni, koji prvi put vade lovnu kartu, dužni su položiti neki ispit. Moramo istaknuti, da najveći dio tih i takovih budućih »lovaca« nema pojma o lovačkoj znanosti, o lovnom zakonu i o rukovanju sa oružjem. Svi ti kandidati smatraju taj ispit nekom formalnošću za postignuće lovačke karte. Mi smo naprotiv toga mnijenja, da je poznavanje lovačkog zakona, poznavanje i rukovanje sa oružjem i lovačke znanosti u glavnom, neophodno potrebno svakom onom, koji se posvećuje tom viteškom športu i opominjemo i na ovom mjestu svakoga takovog kandidata neka ne dolazi na ispit nepripravan, jer će biti bez ikakvih obzira odbijen.

Moramo spomenuti, da nam je rad u našim pisarnama vrlo oteščan uslijed toga, što nam društva ne plaćaju članarine kako bi trebalo najedamput, već na mahove. Žalibože još uvijek mnogo lovaca šalje članarinu istom onda, kad im treba lovna karta, i još ih uvijek

imade, koji nisu platili članarinu za god. 1940. Nećemo biti u stanju dalje ih kao članove voditi u evidenciji.

Tijekom godine pristupilo je Savezu 39 društava i to: Bapska Novak sa 19 članova, Ilača sa 15 član. Ilok sa 26 član., Šarengrad sa 12 član., Hrv. selj. lov. dr. Gjurgjevac sa 53 član., Strošinci sa 10 član., Čerević sa 105 član., Mala Vašica sa 17., Mohovo sa 8 član., Morović sa 33 član., Kukujevci sa 19., Bačinci sa 12 član., Novi Jankovci sa 6 član., Hrv. selj. lov. dr. Virovitica sa 163 član., Lipovac sa 11 član., Kaniža sa 13 član., Šid sa 25 član., Hrastelnica sa 5 član., Lasinja sa 6 član., Šidski Banovci sa 7 član., Ilinci sa 11 član., Jamena sa 17 član., Hrv. selj. lov. dr. Donja Stubica sa 19 član., Hrv. selj. lov. dr. Koprivnica sa 38 član., Hrv. selj. lov. dr. Krk sa 12 član., Hrv. selj. lov. dr. Nova Gradiška sa 110 član., Hrv. selj. lov. dr. Bjelovar sa 68 član., Hrv. selj. lov. dr. Dugoselo sa 16 član., Bingula sa 7 član., Berkasovo sa 13 član., Djipša sa 4 član., Erdevik sa 21 član., Gibarac sa 9 član., Neštin sa 15 član., Podgorač sa 16 član., Sot sa 4 član., Tovarnik sa 17 član., Prvi lov. građanski lov. klub »Šljuka«, Zagreb sa 12 član., Hrv. selj. lov. dr. Našice sa 42 član.

Tijekom izvještajne godine nisu dali znaka života u nijednom pogledu slijedeće lovačke organizacije: Korenica, Bizovac, Donji Lapac, Mikleuš, Šag, Ladimarevci, Udbina, Pešćenica, Lov. dr. »Trčka« u Sisku, Lov. klub Vinkovci, Veliškovci, Mursko Središće, Lov. dr. činovnika imov. opć. gjurgjevačke u Bjelovaru i Lov. dr. Gaboš, pa ih moramo smatrati da više ne postoje.

Koncem godine 1940. imali smo ukupno u Savezu učlanjenih 297 lovačkih organizacija sa 8.485 članova, koji su članarinu do konca godine platili.

U izvještajnoj godini nabavljene su za knjižnicu tri knjige s kojima sada naša knjižnica ima ukupno 555 svezaka. Stručni, domaći i strani časopisi, koje smo djelom dobivali i ove godine badava, a djelom uz pretplatu, sakupljeni su i priključeni knjižnici. Sve su knjige smještene u dva lijepa ormara, nu tako zbijeno, da u njima za nove knjige nema mjesta.

Časni sud zasjedao je samo u jednom slučaju.

Preuzeli smo u fondu Zelenog Križa 101.035.75 Din., koji se je tijekom godine povećao darovima, doprinosom članova i kamatima na Din. 109.966.15 U izvještajnoj godini nijesmo bili u stanju priključiti Fondu Zelenog Križa tijekom godine 1939. i 1940. od članova uplaćene doprinose, jer nam je bio novac za društve svrhe potreban, nu to smo učinili prije ove glavne skupštine u god. 1941.

Za lovački Dom preuzeta je glavnica u iznosu od Din. 4.497.30 pridošlo je darova kako su u Vjesnicima oglašeni bili u iznosu od Din. 1.160.—, što smo sve utrošili za kupnju kuće.

Iz blagajničkog izvješća razabrati će se, da nekoje proračunom odobrene svote nismo utrošili, da smo neke samo djelomično utrošili. Razlog je tomu bio taj, što nismo imali na raspolaganje novaca i što smo bili prisiljeni štediti, da sastavimo kako se kaže kraj sa krajem. Te stavke uvrstili smo ponovno u novi proračun i trošiti ćemo ih u ovoj godini. Nekoje stavke smo opet morali prekoračiti, jer smo uslijed prilika morali više izdati nego je bilo predviđeno, a i kupom kuće imali smo naravno proračunom nepredviđenih primitaka i izdataka. Nadamo se da će se to shvatiti.

Poznato Vam je, da smo u izvještajnoj godini prihvatili za osiguranje naših članova kao najbolju ponudu onu osiguravajućeg društva »Anker« d. d. podružnice u Zagrebu, nakon što je osiguravajuće društvo »Jugoslavija« u Beogradu prekinula ugovor. Kod »Anker«-a osigurali smo obavezno za slučaj potpune invalidnosti i smrtnog slučaja 8.140 člana, a za slučaj potpunog invaliditeta i za slučaj smrti 485 članova. Ukupno smo platili za obvezatno osiguranje »Anker«-u 24.105 Din., za povišeno osiguranje i osiguranje zakonske odgovornosti 12.330.50 Din. Moramo naglasiti i ovom zgodom da su naši članovi osigurani obvezno samo protiv posljedica tjelesnih nezgoda pri vršenju lova za slučaj smrti i za slučaj trajnog invaliditeta i da mnogi od naših članova to neće da shvate i da nam šalju prijave o nezgodama, koje ne prouzročuju ni trajan invaliditet ni smrt. Moramo opetovati i na ovom mjestu da su naši članovi osigurani za slučaj smrti na 5.000.— Din. i za slučaj trajnog invaliditeta na 10.000.— Din. i da svaki pojedini može to osiguranje povisiti, nu da u tom slučaju mora za povišenje iz svojih sredstava doprinesti. Povisiti mogu članovi I. reda osiguranje protiv nezgode 19 puta, a jamstvo 5 puta, a lovočuvari nezgodu 4 puta, a jamstvo 2 puta.

Osiguranje se može provesti za onoga člana, koji je platio članarinu za tekuću godinu i vrijedi od 1. siječnja do 31. prosinca one godine za koju je osiguranje plaćeno.

Upravni odbor Saveza sastao se je deset puta na redovite sjednice, a predsjedništvo u prešnijim stvarima nekoliko puta na konferencije. Konačno u redu je, da se kod ove zgode sjetimo naših preminulih drugova, koji su otišli u vječna lovišta i da im kliknemo: Slava!

Predsjednik:
Vladimir Premrou v. r.

Tajnik:
Lambert Krišković v. r.

IZVJEŠTAJ

SAVEZA LOVAČKIH DRUŠTAVA NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE O PRIHODIMA I RASHODIMA ZA GODINU 1940., TE STANJE BLAGAJNE I FONDOVA NA DAN 31. PROSINCA 1940.

PRIHODI:

Tek. broj	PREDMET	Proračunom predvidjeno Din	p	Faktično primljeno Din	p
1.	Upisnina za 1.542 člana à Din 50.—[1])	30.000	—	77.090	—
2.	Članarina za 7.704 član. I. r. à Din. 60.—[2])	378.000	—	440.280	—
3.	Fondu Zelenog Križa od 7.704 čl. à Din. 2.—[3])	12.600	—	14.676	—
4.	Za prodane Sav. znakove, vel. po 16.—, mali po 10.—	160	—	866	—
5.	Kamati na uloženu glavnicu	30.000	—	13.860	48
6.	Za prodane tiskanice	1.000	—	1.208	—
7.	Za prodane pojedine brojeve »Vjesnika«	3	-	400	—
8.	Potpora Banske Vlasti iz ban. proračuna	5.000	—	—	—
9.	Potpora iz ban. lovačkog fonda	10.000	—	7.400	—
10.	Za povišeno osiguranje za nesreću i jamstvo	15.000	—	12.330	80
11.	Dugovina na članarini iz prošlih godina 129 članova I. r. à Din. 60.—	6.000	—	7.740	—
12.	Doprinos Fondu Zelenog Križa iz prošlih godina 129 članova I. r. à Din. 2.—	200	—	258	—
13.	Dobrovoljni doprinos Zel. Križu	100	-	800	—
14.	Za gradnju lovačkog Doma	10	—	1.160	—
15.	Upis, članarina, Zel. Križa itd. za god. 1941.	10	—	3.518	19
16.	Uplata po osig. društvu »Jugoslavija« Beograd	10	—	5.054	50
17.	Tuđi prolazni novac	10	—	11.844	46
18.	Za vraćenu poštarinu	—	—	—	—
19.	Nepredvidivo:	397	—	—	—
	Upisnina od 127 član. II. r. à Din. 10.—	—	—	1.270	—
	Članarina za 2 člana II. r. à Din. 30.—	—	—	60	—
	Za prodani inventar	—	—	800	—
	Stanarina od kuće za 6 mjeseci	—	—	24.820	—
	Dar Središnjeg Saveza lovačkih udruženja u Beogradu za Dom	—	—	5.000	—
	Dar Predsjednika g. Vladimira Premroua za putne troškove	—	—	500	—
	Tuđi novac u pologu	—	—	2.116	75
	Ukupno	488.500	—	633.053	18
	Prenos gotovine i efekata 1939. g.			796.533	56
	Prenos dobra lov. društva iz 1939. g.			169.011	95
	Ukupno			1,598.598	69

1) Jedan član platio je Din. 40.— upisnine.
2) Članovi, koji su pristupili u drugom polugodištu platili su samo 30.— Din. članarine.
3) Članovi, koji su pristupili u drugom polugodištu platili su za Zeleni Križ samo 1.— Din.

RASHODI:

Tek. broj	PREDMET		Proračunom predvidjeno Din	p	Faktično izdano Din	p
1.	Godišnji doprinos Središnjem Savezu lovač. udruž. Beograd		3.000	—	3.000	—
2.	Godišnji doprinos Dominalnoj sekciji Sred. Sav. Zagreb		1.000	—	1.000	—
3.	Putni troškovi delegata i odbornika Sav. na sjednicu		10.000	—	2.791	—
4.	Nagrade tajniku za rad, za osvjetljenje prostorija, podvorbu itd. mjesečno Din. 2.000.—		24.000	—		
	Nagrada 5 mjeseci po D. 2.000.—	10.000.—				
	Biljezi na namire, Okružni ured za službu, Odprema Vjesnika na poštu, žarulje	501.—				
	Odšteta za uredovnicu za svibanj i lipanj	2.000.—			12.501	—
5.	Plaća namještenici, koja vodi knjigovodstvo, blagajnu i osiguranje mjesečno Din. 1.800.—		21.600	—		
	Plaća 12 mjeseci po 1.800.—	21.600.—				
	Skuparinski doplatak za 3 mj.	600.—				
	Biljezi na namire, služb. porez	642.—			22.842	—
6.	Plaća jednoj pisarničkoj namještenici mjesečno Din. 1.200.—					
	Plaća 12 mjeseci po Din. 900.—	10.800.—				
	Skuparinski doplatak za 3 mj.	600.—				
	Biljezi na namire, služb. porez	217.—			11.617	—
7.	Plaća drugoj pisarničkoj namještinici mjesečno Din. 1.000.—					
	Plaća za 12 mjeseci po Din. 700.—	8.400.—				
	Skuparinski doplatak za 3 mj.	600.—				
	Biljezi na namire, služb. porez	133.—			9.133	—
8.	Nagrada prigodnoj pomoćnoj sili		3.000	—	1.000	—
9.	Novogodišnja nagrada za tri namještenice		3.400	—	3.400	—
10.	Nabava inventara		4.000	—	8.534	75
11.	Poštarina		10.000	—	7.625	80
12.	Pristojbe čekovnom uredu		1.200	—	1.041	80
13.	Nabava knjiga i časopisa		10.000	—	6.302	—
14.	„ pisaćih potrebština		6.000	—	5.326	50
15.	„ i štampanje novih knjiga za knjigov.		3.000	—	859	—
16.	Pristojba za telefone		3.200	—		
	Pristojba za ured. tel. za 1940.	1.600.—				
	1. interurban, i telefon. knjiga	54.—				
	Selidbena taksa za ured. tel.	600.—				
	Pristojba za taj. tel. kod ban. 1/2g.	500.—				
	Selid. taksa taj. tel. kod ban. 1/2g.	600.—			3.354	—
		Prenos:	105.400	—	100.327	85

RASHODI:

Tek. broj	PREDMET	Proračunom predvidjeno Din	p	Faktično izdano Din	p
	Prenos:	103.400	—	100.327	85
17.	Nabava ogrijeva za savezne prostorije	2.000	—	2.756	—
18.	Fondu Zelenog Križa od redovite uplate članova 6300 à Din. 2.—	12.600	—	2.756	—
19.	Štampanje legitimacija	2.500	—	1.265	—
20.	Nabava saveznih znakova 1500 kom. Nabavljeno 3110 kom.	10.800	—	11.303	—
21.	Nagrada za lov zaslužnim osobama	5.000	—		
22.	Nagrada oružnicima i tržnim nadzornicima za suzbijanje krivolova	10.000	—		
23.	Za reprezentaciju Saveza	5.000	—		
	Novogodišnji darovi listonoš. i raznosač.			470	—
24.	Za putovanje ispitnih povjerenika	2.000	—		
25.	Za osig. namješt. kod Merkura i Okr. ureda	4.500	—		
	Za knjigovodkinju Merkuru član. 420.—				
	„ „ „ bol. blag. 1.872.—				
	„ 2 namještenice Okr. uredu 1.749.—			4.041	—
26.	Za penziono osiguranje namještenike	3.000	—		
27.	„ dvoranu za skupštinu Saveza	350	—	512	—
28.	„ biljege na molbe i žalbe	300	—	218	—
29.	„ brzojavnu kraticu »Lovosavez«	200	—	241	50
30.	„ uvezivanje knjiga i časopisa	900	—		
31.	„ štampanje tiskanica, koje se prodaju član.	2.000	—	1.105	—
32.	„ štampanje Vjesnika za 6300 član. kroz 12 mjeseci	226.800	—		
	štampano 76.524 kom à 3.— Din			229.572	—
33.	Za troškove film snimanja, prikazivanja i predavanja	30.000	—	1.229	15
34.	Članarina klubu filmskih amatera	120	—		
35.	Za osiguranje 6.300 članova à 3.— Din.	18.900	—		
	osigurano 8.035 članova à 3.— Din.			24.105	—
36.	Za povišeno osiguranje za nesreću i jamstvo	15.000	—	12.330	80
37.	Fondu Zelenog Križa dobrovoljni doprinos	100	—	200	—
38.	Isplata osigurnina po osiguravajućem društvu »Jugoslaviji«	10	—	5.054	50
39.	Tuđi prolazni novac	10	—	11.844	46
40.	Prenos u godini 1941. uplaćene članarine i Zel. Križa	10	—		
41.	Savezna nagrada za lov. streljačke utakmice	5.000	—		
42.	Za gradnju lovačkog doma	10	—		
	Prenos:	460.510	—	409.331	26

RASHODI:

Tek. broj	PREDMET	Proračunom predvidjeno Din	p	Faktično izdano Din	p
	Prenos:	460.510	—	409.331	26
43.	Nepredvidivo:	1.590	—		
	Dar vatrogascima 20.—				
	Bankovni troškovi 70.—				
	Vijenac blagopok. Dr. A. Šemperu 300.—				
	2 diplome priznanice 1.400.—			1.790	—
44.	Kuća: Kupovnina 920.000.—				
	Prenosne takse 48.300.25				
	Prenosni trošak 320.—				
	Službena procjena 40.—			968.660	25
	Javne daće za 1/2 godine 11.499.—				
	Vodarina 326.—				
	Rasvjeta stubišta 112.—				
	Dimnjačar 107.—				
	Osiguravanje protiv požara 703.—			12.747	—
	Električna ura 332.—				
	Stanarinski ugovori i priznanice 432.50				
	Anonse za kup kuće i prijave za pazikuću 234.50			999	—
	Popravci kuće			2.037	—
45.	Ured: Adaptacija ured. prostorija 6.552.50				
	Selidba ureda 602.—				
	Rasvjeta 217.50				
	Podvornik i čišćenje 1.184.75			8.556	75
46.	Prenos pologa u god. 1941.			2.116	75
	Ukupno	488.500	—	1,403.482	01
	Sveukupni primitci			1,598.598	69
	Sveukupni izdatci			1,403.482	01
	Višak na primitku u god. 1940.			195.116	68

IMOVINSKO STANJE
SAVEZA LOVAČKIH DRUŠTAVA U ZAGREBU dne 31. XII. 1940.

Aktiva:

Gotovina u ručnoj blagajni			Din.	17.058.57
Dobro na ček. računu kod Pošt. štedionice	Din.	8.766.55		
Uložnica Grad. štedionice u Zagrebu	Din.	10.07	Din.	8.766.62
Dugovanje 36. Sav lov. društava	Din.	15.237.40		
Dugovanje »Ankera« d. d. za previše uplaćenu osigurninu	Din.	39.—	Din.	15.276.40
Dvokatnica Berislavićeva ulica broj 9. dostalna vrijednost			Din.	968.660.25
Ukupno Din.				1,009.771.84

Pasiva:

Dobro od 231. sav. lov. društava na tek. računu	Din.	185.016.80
Tuđi novac u pologu	Din.	2.116.75
Ukupno	Din.	187.133.55
Ostatak kao aktiva 31.XII. 1940.	Din.	822.638.29
Aktiva Saveza 31. XII. 1939.	Din.	627.521.61
U godini 1940. povećala se je imovina Saveza za	Din.	195.116.68

Vrijednost inventara Din. 20.000.—

STANJE FONDA ZELENOG KRIŽA

Gotovina i efekti dne 31. XII. 1939.	Din.	101.023.70
Primitci u godini 1940.	Din.	9.242.45
Ukupno	Din.	110.266.15
Izdatci u godini 1940.	Din.	300.—
Ostatak u uložnici Gradske štedionice u Zagrebu dne 31. XII. 1940.	Din.	109.966.15

STANJE FONDA LOVAČKOG DOMA

Gotovina 31. XII. 1939.	Din.	4.797.30
Primitci u godini 1940.	Din.	1.160.—
Ukupno	Din.	5.957.30

koja svota je priklopljena društvenom imetku, jer je dom nabavljen, neće se taj fond više posebno voditi.

Predsjednik: **Vladimir Premrou** v. r. Blagajnik: **Marko Selanac** v. r. Tajnik: **Lambert Krišković** v. r.

Nadzorni odbor:
Dr. Cvjetko Krnjević v. r. **Ivica Čuković** v. r.

PRIJEDLOG PRORAČUNA ZA GODINU 1941.

PRIHODI:

Tek. broj	PREDMET	Primljeno u 1940. Din	p	Predlaže se za 1941. Din	p
1.	Upisnina za 500 član. à Din. 50.—	77.090	—	25.000	—
2.	Članarina za 7.000 član. à Din. 60.—	440.280	—	420.000	—
3.	Fondu Zelenog Križa za 7.000 član. à Din. 2.—	14 676	—	14.000	—
4.	Upisnina za 100 član. à Din. 10.—	1.270	—	1.000	—
5.	Članarina za 2 člana à Din. 30.—	60	—	60	—
6.	Za prodane Sav. znakove	866	—	160	—
7.	Kamati na uloženu glavnicu	13.860	48	5.000	—
8.	Za prodane tiskanice	1.208	—	500	—
9.	Za prodane pojedine Vjesnike	400	—	100	—
10.	Potpora Drž. Lovačkog Fonda	7,400	—	10.000	—
11.	Dugovina na članarini iz prošlih godina	7.400	—	6.000	—
12.	Dugovina Fondu Zelenog Križa iz pr. godina	258	—	200	—
13.	Darovi Zelenom Križu	800	—	100	—
14.	Povišeno osiguranje za nesreću i jamstvo	12.331	—	12.331	—
15.	Stanarina od kuće	24.820	—	49.800	—
16.	Nepredvidivo	6.300	—	5.749	—
	Ukupno	609.359	48	550.000	—

PRIJEDLOG PRORAČUNA ZA GODINU 1941.

RASHODI:

Tek. broj	PREDMET	Izdano u 1940. Din	p	Predlaže se za 1941. Din	p
1.	Plaće namještenicima, božićnica, biljegovina, služben. porez i bolnička blagajna	52.033	—	80.000	—
2.	Nabava inventara	8.535	—	5.000	—
3.	Pošta, brzojav i tefon	10.322	—	12.000	—
4.	Nabava knjiga, novina i eventualni uvez istih	6.302	—	2.500	—
5.	Nabava uredskih knjiga, tiskanica itd.	6.186	—	10.000	—
6.	Nabava ogrijeva za pisare	2.756	—	3.600	—
7.	Rasvjeta pisarna	218	—	700	—
8.	Nagrade za suzbijanje krivolovstva	—	—	15.000	—
9.	Novogodišnji darovi itd.	470	—	300	—
10.	Troškovi reprezentacije, skupštine i sjednica	512	—	5.000	—
11.	Biljegovina za molbe, utoke i predstavke	218	—	300	—
12.	Nabava Vjesnika za 7.000 član. à Din. 36.—	229.572	—	252.000	—
13.	Obvezno osiguranje za 7.000 član. à Din. 3.—	24.105	—	21.000	—
14.	Povišeno osiguranje za nesreću i jamstvo	12.331	—	12.331	—
15.	Fondu Zelenog Križa za 7.000 član. à Din. 2.—	—	—	14.000	—
16.	Fondu Zel. Križa darovi u god. 1939.	—	—	2.510	—
17.	Fondu Zel. Križa od redovite uplate u g. 1940.	—	—	14.934	—
18.	Fondu Zel. Križa darovi u g. 1940.	—	—	800	—
19.	Kuća, javne daće	11.449	—	27.000	—
20.	Kuća: dimnjačar, vodarina, elektrika, osiguracija itd.	1.681	—	2.714	—
21.	Popravci i uzdržavanje kuće	2.037	—	20.086	—
22.	Povrat pologa	—	—	2.117	—
23.	Nepredvidivo	1.790	—	46.108	—
	Ukupno	370.567	—	550.000	—

Predsjednik: VLADIMIR PREMROU v. r.

Blagajnik: MARKO SELANAC v. r.

Tajnik: LAMBERT KRIŠKOVIĆ v. r.

OSIGURANJE LOVACA

Svaki član Saveza, koji je uplatio članarinu za tekuću godinu, osiguran je jednokratnim osiguranjem za slučaj smrti na Din. 5.000.—, a za slučaj trajnog invaliditeta na Din. 10.000.— ako mu se nesreća dogodi u lovu, polaskom u lov i povratkom iz lova, ili prigodom pravljenja naboja.

Svaki redoviti član (lovac) može ovo osiguranje povisiti još 19 puta, a čuvari lova još 4 puta.

Za svako jednokratno osiguranje plaća se godišnje Din. 3.—.

Svaki član Saveza može se osigurati još i za slučaj zakonske dužnosti jamstva i to: na Din. 30.000.— ako je unesrećeno više osoba, na Din. 10.000.— ako je unesrećena jedna osoba i na Din. 3.000.— ako je unesrećena domaća životinja.

Za ovo osiguranje plaća se godišnje Din. 5.—.

Lovci mogu ovo osiguranje povisiti do četverostrukog iznosa, a čuvari lova do dvostrukog iznosa.

Prijave za ova osiguranja prima Savez, koji daje i sve daljne upute.

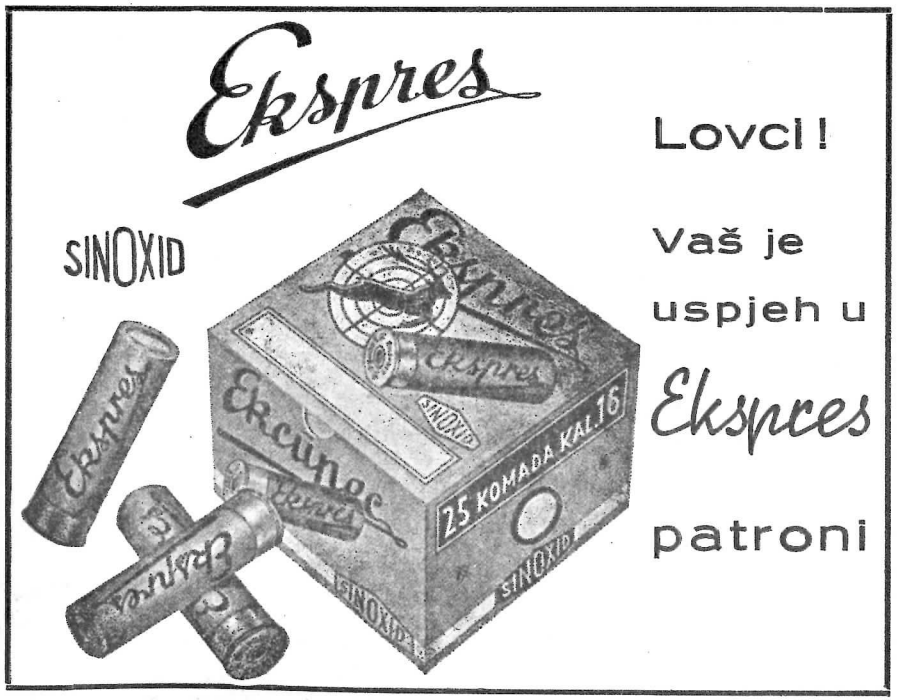

„Venator"

TRGOVINA ORUŽJA, MUNICIJE I LOVAČKOG PRIBORA NA VELIKO I MALO

MARTIN BALLING, VINKOVCI

Ostala direktna zastupstva i tvornička skladišta:
Merkel, Mauser, Gece, Walther, Sauer, F. N., Utendoerfer, Seam, Neumann itd.
Bogato sortirano skladište svekolike lovačke spreme. Lovačke i športske puške — Pištolje i revolveri. Lovačka, revolverska, pištoljska i malokalibarska municija.

Čaure, kapisle, čepovi, sačma i barut. Thermos-boce

Samoproizvodnja SOKOL lovačkih patrona u prvorazrednim čaurama sa originalnim njemačkim SINOXID-SOKOL kapislama

Samoproizvodnja opće poznatih **RECORD** lovačkih patrona sa tvrdom sačmom i bezdimnim barutom. Vanredno dobra i popularna jeftina standard patrona
Samoproizvodnja najboljih evropskih **RECORD** glinenih golubova

Imena Sokol i Record lovačkih patrona kao i Record glinenih golubova zakonom su zaštićana

U vlastitim radionicama vršim sve popravke najstručnije.

MONTAŽA LOVAČKIH DALEKOZORA

VELIKI ILUSTRIRANI CJENIK ŠALJEM NA ZAHTJEV BESPLATNO

Industrija oružja

BOROVNIK I VRBANIĆ

ZAGREB, Jurišićeva ulica broj 9

Preporučuje svim p. t. lovcima svoje veliko skladište oružja, municije kao i svega lovačkog pribora. Obavlja razne puškarske radnje. Izrađuje sve vrste novih pušaka i preuzima potrebne popravke

Prodaja na veliko i na malo.

Telefon 24-5-67

Preuzima prepariranje raznih životinja za IVANA ACCINGERA, preparatora anatomskog zavoda med. fakulteta u Zagrebu.

Izdaje Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva u Zagrebu. — Za uredništvo odgovara: Ing. Ivo Čeović, Zagreb, Radišina ul. 2 — Tisak Gradjanske tiskare, Zagreb, Martićeva ul. 17
Za tiskaru odgovara: Arnold Bitterman, Zagreb, Miramarska cesta 63.